

VIEŅYBĒ

77 M. 10 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. KOVO (MARCH) 15 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C

Spaudos kioskas Vilniuje, ties Gedimino gt. ties buvusiais liet. karininkų rūmais (priešais buv. Karvelio prekyba), kurie karo metu buvo sudegę, o dabar atstatyti.

Z. Sarafino nuotrauka

Daktaro S. Biežio sukaktis

Nors pats minėjimas vyksta Chicagoje, tačiau sukaktvininkas dr. Steponas Biežis yra visaamerikinė asmenybė, nes savo veikla žinomas visiems Amerikos lietuviams.

Jo visuomeninės veiklos pusšimčio sukakties minėjime, rengiamame Chicagos Skautams Remti Draugijos, Jaunimo Centre šį šeštadienį bus nušviesta jo veikla, bet ta proga reikia ją prisiminti Vienybės skiltyse.

Savo spaudos skiltyse per pastaruosius 50 metų Vienybė yra nemažai įrašiusi ir savo skaitytojus informavusi apie dr. Biežio lietuvišką veiklą, o taip pat jos skiltyse yra ir tilpę jo rašiniai sveikatos klausimais. Ne taip senai Vienybės atkarpoje ėjusieji rašiniai 1953 m. išleisti atskira knyga, pavadinta "Būki sveiki".

Dr. Steponas Biežis

Dr. Biežis, kaip ir eilė kitų daktarų, lietuviškoje veikloje rikiuojasi šalia garbingų savo pradininkų dr. Basanavičiaus, dr. Kudirkos, dr. Šliūpo ir kitų medicinos darbuotojų.

Jisai yra gimęs 1889 m. kovo 18 d. Bliūdžių kaime, Panevėžio apskr. Panevėžyje baigęs keturias klases, toliau jis mokslą tęsė Amerikoje.

1912 m. jisai baigė Valparaiso universitetą tenai įgydamas B. S. laipsnį, o po dvejų metų Chicagos Medicinos ir chirurgijos kolegijoje gavo MD titulą.

Šalia profesinių organizacijų, dr. Biežis reiškiasi lietuvių visuomeninėje vei-

kloje. Vieni jo pirmųjų žingsnių buvo bestudijuojant Valparaiso universitete, kur jisai organizavo lietuvių studentų laikraštį Jaunimo sapnai.

1919 m. jisai suorganizavo ir vadovavo Lietuvos galbėjimo draugijai Chicagoje, keliais atvejais vadovavo Amerikos lietuvių gydytojų draugijai. Nuo 1940 m. dr. Biežis yra vyriausias SLA dr. kvotėjas. Šiuo metu Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus valdybos pirmininkas.

Su sveikinimais sukaktvininkui jungiamas ir Vienybė linkėjimas: dar ilgai darbuotis lietuviybės ir Lietuvos naudai!

* Jonas Budrys, Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke, šį pirmadienį kartu su New Yorke reziduojančiais užsienio valstybių konsulais specialiu lėktuvu išskrenda į Albany, kur jiems New Yorke gubernatorius Nelson Rockefeller rengia pietus.

* JAV demokratų pirmininkas Wm. H. McKeon per lietuvių atstovą Antaną Varną savo atsiųstoje sveikinimo telegramoje Vasario 16 proga lietuviams linkėjo: "Meldžiame Aukščiausi, kad vieną dieną Lietuva užims sau prideramą vietą laisvų ir demokratinių tautų tarpe ir kad jos žmonės turės galimybės išsirinkti sau patinkamą valdžią". Varnai sveikinimus taipgi yra prisiuntęs ir Paul Scrivane, New Yorke City Council pirm.

* New Yorke Karo veteranų taryba išsiuntinėjo šiame mieste gyvenančių tautinių grupių veikėjams ir spaudai atsišaukimus, kviesdama gausiai dalyvauti lojalumo parade, kuris įvyksta balandžio 27 d. Fifth Ave. nuo 95 iki 62 gatvės. Tuos laiškus pasirašė Daniel F. Lowery, apylinkės vadas ir Antanas Varnas, koordinatorius.

MES

VYTAUTAS SIRVYDAS

Madon įdėjo, nueinant ir ateinant, palinkniuoti menamą tretįjį frontą nuo estradų, spaudoje, profesionalų suvažiavimuose ir triukšmingųjų piliečių tuščiažodžiavimuose. Ikšiam snaudusieji kažkaip staiga pastebėjo mūsų visuomenės daugumos (Darbininko redakcijos žodžiais: Visi nori santykių su lietuviomis Lietuvoje) įsitikinimą, kurį prof. Maceina jau 1955 m. pareiškė: kad išeiviui tėvynės sėsnas svetur peržengus, jo tautos istorija ir gyvenimas tėvynėje nesustoja! Išeiviai iš Lietuvos neišsivežė visų plusų, nepaliko vieny minusų. Net suakmenėjusios pozos pajuto vėsk. Brizgio žodžių tiesą, kad naujiesiems išeiviams Amerikoje privalu buvo pastebėti nuo senų laikų (sakysime, nuo 1865 metų) gyvuojančią savitą lietuvišką bendruomenę, apie kurią dr. Šliūpas penkiems tūkstančiams lietuvių Chicagoje 1910 m. kalbėjo: Nors Lietuvoje mūsų broliai dažnai iš mūsų pasišaipto, bet mes nebergždžiai čia Amerikoje gyvenome — pasisėmėme jos demokratijos ir pažangos.

Kadangi mūsų tauta niekur nuo Nemuno nenusikraustė ir po senovei gyvena sąlygose, kuriomis istorija ją apkrovė, išeivių dauguma (ir seni ir nauji), taip pat, niekur nuo savo istorinių nuotaikų nenusikraustė, nes jos vienintelės tikslios šakos su kamienu santykiomis: kuo galint padėti broliams Lietuvoje. Amerikos lietuviai tai darė, kada Lietuvą valdė caras. Darė tai ir kada Lietuva buvo nepriklausoma. Tai daro ir dabar, kai ji bolševikų valdoma. Istorikas dr. Šapoka mums priminė, kad bolševikus iš Lietuvos teiskrapštysime tik Sovietijai subyrėjus (mes pridėsime: arba rusams sudemokratėjus). Šią imperiją išbarstyti ne mūsų galioje. Todėl stoja tinginio ir patrioto keliai. Tinginio yra suakme-

Nukelta į 4 psl.

Vasario 16 paminėta' pas Long Beach lietuvius

Long Beach Lietuvių Klubas gražiai paminėjo Vasario 16 sukaktį vasario 23 d. ir surinko \$104 Lietuvos laisvinimo reikalams.

Publikos buvo pirmąsyk pilna salė. Miesto Merui išvykus į Washingtoną, jį atstovavo jo pavaduotojas Councilman Bert Bond, kartu buvo jo žmona.

Klubo pirm. V. Bakūnas, atidarydamas minėjimą, trumpai apibūdino šventės reikšmę lietuvių ir anglų kalbomis ir pakvietė poną Morkis vesti minėjimo programą.

Pirmiausia solistė Flo-

rence Korsakaitė sugieduoto Amerikos Himną. Susikaupimo minute pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę. Mero atstovas B. Bond pasveikino lietuvius, pasidžiaugė, kad taip didelis skaičius susirinko, priminė, kad jam labai malonu pirmąsyk dalyvauti tokia minėjime. Prašydamas perduoti mėrui pirmin. V. Bakūnas klubo vardu įteikė jam knygą "Palik ašaras Maskvoje."

Pagrindinę kalbą pasako B. Morkis, klubo išdininkas, Vice pirmininkas A. Wallace gražiai perskaitė pa-

ruošta Prezidentui Kennedy, Valstybės sekretoriui ir kitiems Vyriausybės atstovams rezoliuciją, kurį vienbalsiai visų buvo priimta. Dainin. F. Korsakaitė padainavo keletą dainų, jai akompanavo pianistė Apelkaitė. Pirmoji minėjimo dalis užbaigta Lietuvos Himnu.

Antroje programos daly gražiai pasirodė Long Beach Klubo narių pradžiogę šių metų suorganizuotas St. Milančiaus ir klubo nario muziko St. Kalvaičio vedamas choras padainuodamas. Šokiams planu skambino muzikas Kalvaitis pritarė smuiku W. Matus, akordeonu svečias Vladas Gilyis ir G. Urnežis.

Klubo valdyba dėkinga visiems, prisidėjusiems prie sėkmingo minėjimo.

Waterbury, Conn. Šv. Juozapo parapijos choras su vietos veikėjais. Pirmoje eilėje sėdi (iš k. į d.) C. Čamplenė, dirigentas komp. A. J. Aleksis, choro pirm. M. Andrikytė, klebonas kun. E. Gradeckas ir S. Clark. Antroje eilėje: "Lietuvos prisiminimų" radijo programos vedėjas A. Pallulis, G. Melnikaitė, C. Dielinikaitė, R. Vaitkutė, E. Melnikaitė, I. Januškauskaitė, J. ir S. Stulginskaitės, L. Sulauskaitė, Z. Miklinevičiūtė ir radijo programos pranešėjas E. Melnikas. Trečioje eilėje: V. Vaškėlis, A. Čampė, J. Brazauskas, K. Seliokas, E. Stulginskis, J. Muraška, J. Ališauskas, M. Tonkūnas ir J. Kazlauskas. Šis kolektyvas praeitais metais surengė Maironio minėjimą ir vadovauja vietos klutūriniam gyvenimui.

Pinigų tyrinėtojo sukaktis

Jonas K. Karys

PAGYVEJO NAUJU NARIU ISTOJIMAS

Paskelbus Lietuvių Fondo narių pirmojo suvažiavimo datą, pagyvėjo naujų narių fondan įstojimas. Tai suprantama, nes kas jau apsisprendė į LF įsijungti, tas savo nusistatymą vykdo šiandien, kad suvažiavime turėtų sprendžiamąjį balsą. Štai kelių dienų bėgyje fondan įstojusių naujų narių eilė. Kiekvienas jų įnešė LF po šimtą dolerių: Feliksas Bočiūnas, Hartford, Conn., Raimundas Kiršteininas, Rochester, N. Y., Elena ir Povilas Mikšiai, Cleveland, Ohio, Elena ir Petras Petrušaičiai, Racine, Wis., Sofija ir Juozas Grauziniai, Chicago, Ill., Mečys Monkus, Chicago, Ill.

Iš Lietuvių Fondui pasižadėjusių įnešti po tūkstantį dolerių įnašų, šiomis dienomis įmokėjo: Lietuvių Veteranų S-gos RAMOVĖ Omahos skyrius \$100, LB Los Angeles apylinkė \$200, LB Marquette Park, Chicago, Ill., apylinkė \$250.

Savanoris kūrėjas Jonas K. Karys, įžymiausias mūsų istorinių pinigų tyrinėtojas bei žinovas, kovo 4 d. baigė 60 metų amžiaus. Gimtadienio išvakarėse sukaktuvininko susirinko pasveikinti būrys jo artimiausių bičiulių ir draugų. Toliau gyvenantieji atsiuntė linkėjimus raštu. Asmeniškai pasveikino: Konsulas Vyt. Stašinskas, iš New Haveno — V. ir A. Gruzdziai, iš Port Chester, N. Y., J. ir M. Billūnai, iš New Jersey K. ir K. Bakšiai su sukaktuvininko krikšto dukra Vilija Bakšyte ir daug kitų Bridgeporto ir apylinkės draugų ir pažįstamų.

Jonas Karys dėkodamas visus užtikrino, kad, nežiu-

rint šios nelemtos metų "kapos," užgulusios jo pečius, jis nė negalvoja palikti "jaunimo gretas" ir pereiti pas "senius"; nebent dar už kokio puskapio metų.

Kaip jau spaudoje buvo minėta, J. Karys ir šį savo asmenišką gyvenimo įvykį įprasmino: abudu su žmona paskyrė \$250 vertės savo knygų (apie Senovės ir Nepriklausomos Lietuvos pinigų) neturtingiems lietuviams, gyvenantiems už JAV ribų. Laiškai-prašymai jau ateina. Ateina ir jaudinančių laišku. Sukaktuvininkas su žmona gyvena 60 Sims St., Bridgeport 4, Conn. (USA).

J. M.

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV-rgreen 7-2089

Su ofseto spaudos darvais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĖ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI *
* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Lietuviškoje Chicagoje

* Dr. J. Jakštas, istorikas, ir dr. V. Viliamas, geografas, yra įsijungę į Lituaniistikos Instituto lektoriatą. Pirmas yra Lietuvos Istorijos skyriaus vedėjas, o antras - Geografijos skyriaus vedėjas.

* Gen. Konsulas Daudžvardis ir inž. A. Rudis dalyvavo Pasaulio Prekybos konferencijoje Chicagoje kovo 4 - 5 dienomis.

* Kun. V. Bagdonavičius, Marijonų kongregacijos narys, buvo išvykęs į savo pusbrolio kun. K. Demikio laidotuves, kurios įvyko kovo 7 d. Paterson, N. J.

* Inž. A. Stepaitis, baigęs inžinerijos mokslus, gavoteisę verstis praktika Illinois valstybėje.

* Inž. A. V. Dirkis, atlikęs karinę prievolę, grįžo į Chicago nuolatiniam apsigyvenimui ir įsijungė į savo profesijos darbą.

* Tautinių šokių šventei ruošti yra sudarytas komitetas iš B. Nainio, K. Drungos ir A. Verbicko.

* Baisiųjų birželio įvykių minėjimą šiemet rengs LB Chicagos apygardos valdyba.

* Daina Variakojytė, chikagietė, rašo dizertaciją iš gamtos mokslų srities, kurią pristatys Berno (Šveicarijoje) universitetui daktaratui gauti.

* Vyčių istorija baigiama spausdinti. Ją parašė Ignas Sakalas.

* Dail. J. Bagdono meno paroda atidaryta Čiurlionio galerijoje kovo 10 d. ištiesai savaitei. Eksponuojama apie 30 kūrinių.

* Muz. L. Šimutis operoje "Cavaleria Rusticana" gros vargonais.

* Muz. J. Bertulis jubiljatas. Jam šįmet sukanka 70 metų amžiaus.

* J. Juozaitis ir Z. Žalpus, seni veikėjai, įsirašė LB nariams.

* Dr. J. Aglinskienė išrinkta Central Community ligonių vykdomojo komiteto nare.

* Pensininkų sąjunga Chicagoje šaukia kovo 23 d. 2 val. p. p., 4500 S. Talman Klubo salėje visų pensininkų ir pensininkų bendrą susirinkimą nustatyti gaires veiklai ir supažindinti pensininkus su organizacijos uždaviniais.

* Vaikų teatras per atvelykį, balandžio 21 d., Gage Parko patalpose stato scenos vaizdėlį "Mikis Plikis tinginys". Režisuoja Alf. Brinka, vadovauja Alvudas.

Birutės Kemežaitės rečitalis

Birutė Kemežaitė

Chicagoje gyvenanti solistė Birutė Kemežaitė rengiasi pirmajam dainų ir arijų rečitaliui, kuris įvyks kovo 23 d. (šeštadienį) Chicagos Jaunimo Centre. Ji čia atliks 17 dainų ir arijų keturiomis kalbomis.

Ši ikišiol tik Chicagoje ir apylinkėse pasirodžiusi dainininkė, savo pamėgtoje srityje yra studijavusi apie 10 metų (su pertraukomis). Gyvendama viena, be tėvų ir giminių, ji pati turėjo užsidirbti sau pragyvenimui ir studijoms lėšų, kas jai

trukdė greičiau pasirodyti su savarankišku koncertu.

Jos rečitalį Chicagoje rengia specialiai sudarytas komitetas. Susidomėjimas publikos tarpe šiuoparengimu yra nemažas ir, reikia tikėtis, jog dainos mėgėjai tinkamai įvertins solistės sunkų kelią, siekiant aukštumų. Galimas daiktas, vėliau šią solistę turės progos išgirsti ir kitų kolonijų lietuviams.

Rečitalyje solistei akomponuos prof. Vl. Jakubėnas. E. S.

Solistė Pirutė Kemežaitė jos dainų ir arijų rečitalio rengėjų tarpe. Iš dešinės: Česlovas Grincevičius, Juozas Mieliulis, Birutė Kemežaitė, Kostas Bružas ir Eugenijus Gerulaitis. Nuotraukoje trūksta komisijos narių: Donato Bielskaus, Julijos Smilgienės, Raimundo Mieželio ir Vytauto Kasniūno. Rečitalis įvyks kovo 23 d. Jaunimo Centro salėje. V. A. Račkausko nuotrauka

Išklydusios generacijos šauksmas Balio Pakšto salėje

EDVARDAS ŠIULAITIS

*Tai įtampos kupinas laikas
tai laikas mirties nepaaiskintos
tai šauksmas išklydusios generacijos
tai atšauktas prisikėlimas
tai pirštai ant vestančio kūno
tai išdidumas prieš kojų mazgojimą
tai šauksmas išklydusios generacijos
tai atšauktas prisikėlimas*

Tokie ir jiems panašūs prozinės poezijos gabalai sklido Balio Pakšto salėje kovo 9 d. vėlyvą vakarą, pristatant jauno vyro Algimanto Mackaus naują poezijos rinkinį "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai".

Gera šimtinė inteligentiškai atrodančios publikos, daugumoje iš vakaro rengėjų -- Šviesos - Santaros eiliniam žmogui sunkiai įkandama programą.

Pagrindiniu kalbėtoju čia buvo dr. Vytautas Kavolis, kuris pasirodė su paskaita "Žmogiškoji dinamika Algimanto Mackaus poezijoje".

Klausojai gal turėjo pagrindo kiek nusiminti, kada paskaitininkas prisipažino, jog per mėnesį laiko nespėjo apdoroti naujojo A. Mackaus poezijos leidinio, todėl savo paskaitoje tegalėsiąs liesti tik šio poeto kūrybą, tilpusią ankstenėje knygoje "Jo yra žemė".

Dr. V. Kavolis, anksčiau mums pažįstamas iš jogilių sociologinių - filosofinių išvėgimų, turėjo gana sunkų uždavinį analizuoti literatūrinį kraitį. Tačiau jis tai atliko gana laisvai, nors ir atsiskakė literatūros kritikams būdingų normų. Jis čia pasitenkino žvelgimu į A. Mackaus kūrybą daugiau iš abstrakčios plotmės.

Kalbėtojo nuomone, A. Mackus rašydamas: "Aš niekada nemylėjau žemės" - atsišlieja nuo lietuviškos simbolikos, žemė poetui yra švėtė, nes ji varžanti laisvę. Jam yra švėtė ir Dievas dėl tos pačios priežasties. Dievas švėtė, nes jis palenkia žmogų žemei - prigimčiai.

Dr. V. Kavolis ankstesnėje A. Mackaus kūryboje įžūrėjęs 3 brolio tipus - moralųjį, aistringąjį ir trapųjį. Pažymėjo, jog brolis pas A.

Mackų turi būti suprantamas ne kaip fizinis brolis, bet kaip antrasis jo aš. Atkreipė dėmesį ir į tai, jog A. Mackaus kūryboje, priešingai lietuvių tautosakai, mirtį neša vyriškasis elementas. Čia vyriškasis elementas ne tik kuria, bet ir kovodamas žudo.

Paskaitininkas naudojo gausybę A. Mackaus kūrybos citatų, tik vietomis mažiau šio poeto poeziją pažįstą klausytojai nelabai galėjo atskirti, kur yra apžvalgininko, kur poeto žodžiai.

Naujosios A. Mackaus kūrybos pulsą klausytojai galėjo pajusti iš "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai" knygos ištraukų skaitymo, kurį vietomis geriau, vietomis blogiau atliko Jonas Kelečius, Stasė Kiešaitė ir Vida Janulevičiūtė. Čia klausytojai, išgirdę didesnę pusę knygos turinio, susipažino su A. Mackaus homoseksuališkais angelais, lesbijantiškais teresėlėmis, kastruotu džiaugsmu, sterilizuota meile, forsuota šypsena ir daugeliu kitų nebūtinai poetiškų temų.

Projektorių šviesų žaidimas skaitymo metu buvo malonus priedas prie sunkiai virškinamų poezijos žodžių.

Savotišku atsakymu savo kritikams nuskambėjo pačio A. Mackaus žodis, kuriame jis pažymėjo pripažįstą absoliučiai laisvą kūrybą ir kiek nepalankiai atsiliepė apie tokios laisvės opozicionierius.

A. Mackus užakcentavo, jog jis turįs teisę į tam tikras teises. Turįs teisę tikėti į visas religijas ir netikėti į bet kurią iš jų, turįs teisę tikėti ir teisę abejoti. Jis pabrėžė, jog sau pasilieka visumos ir detalių laisvę ir išreiškė savo tikėjimą į li-

teratūros tęstinumą tarp tautine prasme.

Pažymėtina, jog A. Mackus kaip poetas jau nėra jaunas. Jo pirmasis eilių rinkinys "Elegijos" (Algimanto Pagėgio vardu) išėjo 1950 metais. To rinkinio, turinčio 48 psl., aplanką piešė dail. J. Pautienius. Nuo to laiko tiek A. Mackus tiek J. Pautienius spėjo skambiai išgarsėti. Tik keista, jog dabartinė A. Mackaus gerbėjų grupė apie pirmąjį jo eilių rinkinį nekalba, nors ir yra teigiančių, kad anas rinkinys buvo pats stipriausias iš jo ligšiolinės kūrybos.

Dar paminėtina, jog A. Mackaus gerbėjai nepasitenkino poezija ir paskaita: iš puodų vėliau pradėjo garuoti kava, o kai kurie nusikėlė į gretimą kambarį, kur B. Pakštas aprūpino ir stipresniais gėrimais. Ten buvo keliamos taurės už išklydusią generaciją ir jos atstovus.

Remkite biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje!

GINTARAS
Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

VIENYBE

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886. Is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė. Senior Editor: Vytautas Sirvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

nėti mažo kūrybingumo protesto pozose ir laukti, iki Amerika Sovietijai karą paskelbs bei ją mūsų naudai sudraskys (o gal Kinija kada nors mums atliks?). Patriotui gi kelias yra esamose sąlygose, kurias mūsų rankos nušalinti negali, ir kurios yra begailestingai keblios bei sunkios, susisiekti su broliais Lietuvoje, stebėti jų gyvenimą bei kūrybą ir padėti jiems (ne mums) kuo galima.

Liaudies balsas, sakoma, Dievo balsas. Pirmiausia pradėta siuntinėti laiška ir siuntiniai. Ar negirdėjome gąsdinimų, būk gavėjai busių tučtuoj į Sibirą išvežti? Gyvenimas įrodė, kad laiška, nors begailestingai cenzūruojami, o siuntiniai nežmoniškais muštais apkrauti visgi kai kuo broliams padėjo ir padeda. Po Stalino mirties okupantas sutiko įleisti turistų, pirma į Vilnių, po to ir į kitas (ne visas) Lietuvos vietas. Nuvyko ir sugrįžo vienas, ir antras, ir trečias. Visi kai ko pamatė, kai ko paliko. Po to kilo kalbų apie Lietuvos meno ansamblius, operas, rašytojų, dvasininkų atvykimą. Šie dalykai, tačiau, jau susiduria su iš slavų, lenkų ir rusų pasisavintu mongoliškuoju džingischanizmu, lygiai tokiu pat kai kur kurį sutiko blaivus, žurnalistinis mūsų redaktorės S. Narkeliūnaitės reportažas ir filmas.

Aišku, prieš vėją ir liudį nepapūsi, kaip nieko nenugąsdino grasinimai nesiųsti laiškų ir siuntinių, arba Lietuvon nevažiuoti. Okupacijai jau suėjo 23 metai. Jei sueis dar 23, gal būt, net tuščiausios mūsų galvos (jei dar gyvos bus) pagaliau supras, kad vengti akimis pamatyti, ausimis paklausyti ką koks svetys (kad ir politiniais okupanto motyvais atsiunčiamas) parodytų, ar pasakytų, yra būti Afrikos stručiu, kuris galvą į smėlį kiša, kad pasaulio nematytų arba nuo jo pasislėptų. Vysk. Brizgys, štai, Romoje suėjo ir kalbėjosi su iš Lietuvos ten išleistais dvasininkais. Lietuviškas (ir joks kitas) pasaulis nesugriuvo, bet abi pusės galėjo patirti tautai naudingų dalykų.

Į susirūpinimą "O kas bus su laisvės kova?" tiesmukai atsakome dažnai cituojamo vokiečių generolo Clausewitzo klasišku posakiu: Diplomacija yra karas kitomis priemonėmis! Lašas po lašo ir akmenį pratašo. Sveikas realizmas pratašys ir mūsų ir socialistinį. Tautos kovos frontas Lietuvoje, ne Amerikoje.

Mums rašo:

IVERTINA ŠIRVYDO RAŠTUS

Gerbiamas p. Širvydai, Su malonumu skaitome Jūsų vedamąjį "Mes" ir ypač esame dėkingi už Jūsų straipsnius, kuriais atkreipte dėmesį į kitu svetimomis kalbomis rašomus veikalus ir straipsnius, liečiančius Lietuvą, jos istoriją ar lietuvių tautą. Stebimės Jūsų darbštumu, kruopštumu ir aštriu dėmesiu visa tai pastebėti ir surinkti.

Jūs di džiai patarnaujate mums, vyres-

niesiems, įdomios ir vertingos lietuviškais klausimais medžiagos, bet ypač mūsų jaunesniesiems, kurie studijuoja svetimomis kalbomis ir dažnai verkiant reikalingi medžiagos apie savąją tautą ir tėvų žemę, tiek lietuvių tautos interesams ginti, tiek naujiems darbams lietuviškoms temoms kurti. Mūsų sūnus, pavyzdžiui, kuris studijuoja Kalifornijos universitete, kiekvieną Jūsų tokių straipsnių ar paminėjimą išsikerpa ir rūpestingai saugodamas renka. Kad tik ilgai Jūs tu-

Spaudos barikaduose pasižvalgius

AL. GIMANTAS

Skaitydamas liet. spaudą, vis dažniau pradėdai stebėtis tais nuolatiniiais ir nepertraukiamais puolimais laikraščių prieš laikraščius, vienų spaudos bendradarbių prieš kitus. Lyg ir tie laikraščiai ir patys laikraštinkai (su retesnėmis išimtimis), aplamai žvelgiant, nebūtų to paties lygio. Juk mūsųji spauda beveik išimtinai, remiasi mėgėjiškumu. Gal, dalinai, dėl tos priežasties ir nereikėtų stebėtis tais savitarpiais puolimais, nes jų beveik niekad nerasi profesinio žurnalizmo pagrindu tvarkomoje spaudoje.

Išties, seką amerikine spaudą, turės sutikti, kad joje tokių prajovų, kur vienas laikraštis šauktų, kad jo kaimyninis laikraštis yra blogas, negerai redaguojamas, arba, kad vienas skiltininkas (taip kalbininkai pataria vadinti kolumnistą) bandytų kito laikraščio tokį patį bendradarbių žeminti, diskredituoti skaitytojų akyse, tikrai nepasitaiko.

Kad kiti, nespaudos žmonės, kritikuoja, puola laikraščius ir laikraštinkus, tai suprantama ir laukiama. Skaitytojų pasiskaidymas visados turėtų būti vertinami ir jiems duodama vieta laikraštyje. Visiems žinoma, kad amerikiniai laikraščiai ir jų laikraštinkai visą laiką konkuruoja, bet visvien susilaiko nuo tarpusavių puolimų, pagležos reiškimo. Mat, juos saisto profesinė etika, laikraštinė savigarba, tolerancija. Deja, kažkodėl lietuviškosios laikraštijos darbas yra visiškai kitame lygyje. Mūsų spaudoje jau kasdienybėje virto įvairūs pasipėšėjimai, perdėto jautrumo pasireiškimai. Kaip minėta, laikraščiai puola laikraščius, kolegų laikraštinkai vieni kitus. Kartais, atrodo, beveik per prievartą stengiamasi įrodyti, kad tik aš, tik manasis laikraštis, yra pats geriausias, patikimiausias, patriotiškiausias, neginčijamas, be klaidos, be nuodėmės, o jau tas kitas, puolamasis, aišku, toks jau nevertas ne tik dėmesio, bet net ir to popieriaus, ant kurio jis spausdinamas.

Prieinama jau ir prie to, kad viešai džiaugiamasi, kad štai, tokiam ar kitam laikraščiu nepasisekė sumanytas naujų skaitytojų vėjus, kad nepavyko sumanytas įsteigti nuolatinį fondą bendradarbiams bent dalinai kompensuoti, arba, šaukiame tris kart valio, kad toks ar kitoks laikraščio parengimas atnešė gryną nuostolį. Toks, ar panašus, yra lietuviškųjų laikraščių tarpusavių sugyvenimo, solidarumo kelias...

Nesenai buvusiose diskusijose New York'e, dr. J. Puzinas, tarp kita ko, atkreipė dėmesį ir į bendrosios ideologinės pakantos reikalus mūsųje periodikoje, tardamas, kad kultūrinei vienybei reikia daugiau tarpideologinės pakantos, mažiau ideologinio uždaro, daugiau skirtingų ideologijų žmonių bičiulavimosi, daugiau bendradarbiavimo visoj spaudoj, netik savos ideologijos. Tai labai rimtas patarimas asmens, kurio įžvalgumas, kaip istoriko turėtų būti ir išgirstas ir suprastas ir mūsųjame gyvenime vykdomas. Bet, tas vykdomas, jau savaime reikalauja bent dalinio atsiskyrimo tų papročių, kurie ką tik čia buvo mūsų minėti. Čia ir kyla klausimas, ar esame tinkamai pasiruošę tokiam žings-

niui, ar jau esame pasiekę tokį lygį, kuris reikalauja mesti šalin visas asmenines ambicijas, gal kuriuos kitus išskaičiavimus, ir paaukoti visą, bendrųjų reikalų vardan, jų labui? Mokytojų, patarėjų, juk turime tiek daug, blogiau tik su pavyzdžiais, šauniais, gražiais, uždegančiais, patraukiančiais.

Lietuviškosios spaudos tūli negalavimai jau buvo pastebėti ir Kultūros kongrese, spaudos sekcijoje. Jie atsispindi ir priimtu rezoliucijų tekstuose, viename jų, sakoma, kad mūsų spauda ne visada būna lygiai objektyvi, aprašydama svarbesnius lietuvių gyvenimo įvykius, atskirus asmenis bei jų pasireiškimus, kūrybą savosios krypties ir jai artimi žmoniės dažnai per daug išskeliami, kitų gi kryptų veikėjų darbai sumažinami ir visiškai nepastebimi. Užtat rezoliucija ir rekomenduoja didesnį objektyvumą ir vienodesnio mąsto taikymą žmonių, faktų, įvykių vertinime.

Taipgi, spaudos sekcija konstatavo, kad mūsų spaudoje vedama polemika neretai neišlaiko pusiausvyros, neišlaiko dalykinėje plotmėje, pereidama į siaurus asmeniškus. Tie redaktoriai, tiek ir spaudos darbuotojai prašomi vengti asmeniškų užgauliojimų ir niekinimų. Visą spaudą, nežiūrint, kurias sroves ar idėjas atstovautų, turi pirmoje eilėje lydėti stipri, kultūringa, pozityvi ir vieni nga lietuviška dvasia!

Kiek daug erzelio, kartėlio, tikrų apsišpaudimų (teatleidžia skaitytojas už to žodžio panaudojimą), mūsų tarpe šiandien matome, kai vieni ar kiti laikraščiai ar jų bendradarbiai bando paliesti sovietinamos Lietuvos ir mūsų pavergtųjų sesių ir brolių gyvenimo aspektus. Tuo tarpu, jau minėto Kultūros kongreso vienoje rezoliucijoje skaitome pastraipą, kuri yra visiškai aiški ir nedviprasmiškai liečią tą taip opų reikalą. Joje sakoma, kad informacija apie pavergtųjų brolių — sesių gyvenimą, kūrybą, darbą, dvasią ir kovas yra vienas pagrindinių spaudos uždavinių (m. p.). Pagrindiniai šaltiniai čia turėtų būti informacijos, gautos betarpiškai iš pačios Lietuvos bei jos žmonių; reikia griežtai skirti tautos aspiracijas ir darbus nuo okupantų propagandos. Jeigu iškyla reikalas naudoti okupantų šaltinius, iš jų gautas informacijas perduoti griežtai kritiškai.

Ar tuo klausimu dar būtų vietos kuriai kitai nuomonei? Vargu, Bet, jau pas mus taip įprasta, kad rezoliucijos sau, o kasdieninis gyvenimas vėl sau, ir taip, iki naujų posėdžių, svarstymų ir... vėl nauji ir kitų rezoliucijų priėmimo. Tiek daug prirašome tų rezoliucijų, bet kai reikė rimčiau pagalvoti apie jų vykdymą ir jų taikymą praktikoje, visa kažkaip sustoja, užsimiršta, nusimeta.

Jei mūsųji spauda, vietoje tarpusavy kovojusi, pradėtų kovą už kiek galint pozityvesnį priimtų rezoliucijų vykdymą ir taikymą mūsų gyvenime, rasi, visoje lietuviškoje veikloje jau greitai būtų galima pastebėti šviesesnes prosvaites. Gi, pradžiū, reikėtų bent įsidėmėti, kad lietuvis lietuviui ne vilkas, bet brolis esąs!

rėtumėte jėgų ir sveikatos ir toliau šiam lietuvių išganingam darbui dirbti!

Su didžia pagarba,
S. J. PALTUS
Los Angeles, Cal.

TREČIOJO FRONTO ATGARSIAI

Trečiąjį Frontą, iškeltą į dienos šviesą Vytauto Kavolio (žr. Metmenys, 1962, nr. 5), kurio intelektualus rašinys, kai kam buvo net neįkandamas, vis dar randa entuziastų. Iš jų uoliausias — senokas plunksnos riteris Bronys Raila, kuris (jis mano, kad puldamas) uoliausias T. Frontą reklamuoja. Ačiū.

Jo rašinys — Chaoso "frontas" (žr. DIRVA, 1963 nr. 27 psl. 5) bene bus įdomiausias medžiagos — "materiole" gausumu ir atviru pavardžių linksniavimu. Vis dėlto reikėtų gerbiama plunksnos riteriui priminti jo prieteliaus Algirdo F. Greimo žodžius:

"Kvailumas nė kiek mažiau aukų daro, kaip žmonių blogumas, kerš-

tas ar neapykanta — jis dar pavojingesnis — jo veidas nekaltas, jo sąžinė rami — (žr. DIRVA, 1963 nr. 13 — 4, IV).

Liberalus skirstyti į — minkštapilvial liberalai, o tada ir į: "kietapilvial liberalai" — tikrai neverta.

Mokykis iš mūsų vienuolinės, vatikaninės spaudos gudrybių — tyla, ignorancija boikotuoti. Kad dėl to vyksta žmonių sąmonės susinimas, tai jiems visai nesvarbu, nes dogmatinis fanatizmas, anot dr. F. Girniaus, tai ne tas pat ką pasaulėžiūra (nors būna ir tas pat).

Brony, jei rašai pykdamas, tai rašyk be faktų, o tik koliais, šmeižk, kaip nefanatistiškai fanatikai daro.

Laisvė yra suprantama tik šviesiems protams, — mėginkime išsiaiškinti ir suprasti.

Tavo prietelius is
is liberalų sparuo.

PARTIJA IR DIEVAS

Verta atkreipti dėmesį, kad okupuotoj Lietuvoj žodį partija pradėjo rašyti di-

džiąja raide, o žodį Dievas, kaip ir seniau — mažąja raide.

P. Mišutis žurnale Moks- las ir Gyvenimas, Vilnius, 1963 nr. 1, psl. 33, dėstydamas apie žmonių materialinės pasaulėžiūros formavimą ateistiniai (bedieviškai) auklėjant, rašo: "Žinoma, žmonių, kurie amorallai elgiasi, dar yra. Bet kas nemato, kad kaip tik komunistai, Partija iškelė kovos už tobulą žmogų vėliavą."

Pas mus, tiesa, partija, idealogija rašoma mažąja raide, o Dievas — didžiąja. Bet ir mūsų antiliberaliniam fanatikams reikėtų būti atviriems ir rašyti, kaip komunistai, Dievas — mažąja raide, o jų partija, tikiyba — didžiąja raide, nes iš jų elgesio, darbų, kaip yla iš maišo, šitai išlenda.

P. A. SMALĖNAS

II ŽPRENUMFRUOKITE VIENYBĖ

artimajam ar draugui

O mes Tavęs nepamirštame...

Sužvėrėję Darbininko redaktorai dar vis nesiliauja puolę V. Tysliavienės už važiaviną į okupuotą Lietuvą. Tuo tarpu iš Lietuvos kasdien ateina laišukai su kitokiais atgarsiais. Štai laiškas iš vienos Tysliavienės artimųjų, kurių Darbininkas pasigenda laidotuvisė Rasų kapuose Vilniuje.

Miela Valerija,

Jau praėjo du mėnesiai, kai išvažiavai... Pasirodei kaip saulutė horizonte, taip ir vėl prapuolei, o mes Tavęs nepamirštame, dažnai sapne matome, dažnai pakalbame apie Tave ir Tavo kalbos pasiklausome įamžintą magnetofone. Kaip buvo gera ir malonu, kuomet Tu buvai su mumis. Prisimčiau savo jaunystę ir tuos laikus, kuomet gyvenau pas Jus. Atsimenu, Tavo tėvai buvo man labai geri ir mane laikė kaip savo dukrą. Aš juos vadinu tėveliais. Kad grįžtų tie laikai ir mūsų jaunystė. Kaip būtų gerai. Man labai gaila, kad Tavo tėvelių daugiau neteko pamatyti ir padėkoti jiems už man suteiktą tokį nepaprastą gerumą, jukumą Jūsų šeimoje. Juk aš buvau našlaitė, jaunutė mergaitė, nepatyrusi gyvenimo. Bet Tavo tėvai mane auklėjo, kaip tikrą savo vaiką ir reikalui esant padaravo. Aš jiems esu be galo daug skolinga, o jų nesant Jums visiems.

Miela Vale, kaip laimingai sugrįžai į namus, ar viską radai tvarkoje. Kaip sūnus, ar labai išsilgo Tavęs. Tiesa, kaip Tavo vilkiukai laikėsi?

Pas mus nieko naujo. Viskas taip, kaip ir palikai, tik sniego nėra. Šiandien taip lyja, kad ir nosies iškišti negalime. Taip gyvenam ir sienka gyvenimas vienoda vaga. Laukiame Velykų. Gal bus įdomiau, įvairiau.

Jeigu Tau reikės kaimo audinių, tai Tu man parašyk kokios spalvos, ar vilnonių ar ne. Mes užsisakėm lovoms lovatieses, linines labai gražus audimas išaus Velykomis.

Žinai, Vale, kai Tave lydėjau į aerodromą, tai labai sušalau. Maniau, kad nugaroje vėžys. Buvau pasitikrinti, bet nieko nerado. Dabar jau nugaros neskauda. Būtinai parašyk. Mes taip laukiame laiškų, visi klausia, kaip Tu parvažiavai, o aš nieko nežinau.

Linkėjimai nuo visų. Bučiuojame.

O. G.

Vilnius, 1963 m. kovo 3 d.

Dora Doktorovič, vilnietė; gyvenusi Vaivadų namuose, Kalvarijos gatvėje, buvo pirmoji V. Tysliavienės muzikos mokytoja. Savo apsilankymo metu Vilniuje. Tysliavienė bandė surasti šią žydų kilmės pianistę, turėjusią tiek daug įtakos jos gyvenime. Bet vilniečiai patarė: "Neieškok praeities, negraudink savo širdies..."

Buv. Vaivadų namai Vilniuje, Kalvarijos gatvėje (dabar Deržinskio), kur lenkų okupacijos metu 1922 - 1926 m. dažnai rinkosi vilniečiai lietuviai. Ir naujakurių tarpe esama vilniečių, kurie šiuose namuose ne kartą yra buvę. Namelis ir sodas dabar atrodo liūdnai. Šiame rajone dabar vyksta nauja statyba.

Z. Sarafino nuotrauka

SUDIEV LIETUVA - MAN LINKSMA BUVO

Al Gimantas Tėviškės Žiburiuose rašo: "Drįstu tarti, mūsų absoliutinė dauguma jaučiasi Amerikoje ir Kanadoje pastoviai įsikūrusi ir visiškai negalvoja apie grįžimą į Lietuvą, nei jei stebuklu būklė ten pasikeistų šiąnakt!"

Lietuvių Tautinio Meno Čiurlionio Ansambliis (vedėjo Mikulskio pasakojimu Draugui) pagrindiniu tikslu turi "puoselėti savąją liaudies dainą, muziką bei šokių, drauge ir tautinius rūbus - ir visa tai kuo tobuliausiai pareikšti žmoniui." Kažin, ar nenaudinga būtų pasiteirauti, bene galima būtų tai pareikšti ir tai žmonijos daliai, kuri gyvena Lietuvoje? Nors Ansambliis turįs veteranų iš Vilniaus ir Vokietijos laikų, tačiau pusė narių jau čia augę.

Apie publiką Vasyliūno koncerte Bostone muzikas J. Kačinskis rašo: Gaila, kad tokia maža mūsų tautiečių dalis supranta kilnioje meno nuotaikoje praleisti valandų dvasinės naudos reikšmę."

Vilniaus Tiesoje Br. Mackevičius eilėraščiu "Skriauda" vaizduoja kaip nacių iš Lietuvos išviję, "žvaigždėm pasipuošę karaliai," bet ir po išvijimo:

Bet....

Ir šandien aš žilą motulę randu
Besimeldžiančią šventai Marijai.

Gal todėl, kad, kaip nesykį Tiesa pažymi, kolchozuose turi dar dirbti 70 ir 80 metų senutės motinos, nes neprašytos "žvaigždės" nepasivijo Amerikos žvaigždžių, seniems pensijų atžvilgiu?

Lietuvių Fondo Valdyba skelbia turinti 126 narius, įmokėjusius \$52,000, kurių nuostimčiais (\$1,200) pavaratas "lietuviškas švietimas."

Jaunieji tautininkai (neotituanai) Detroite Vasario

16-tai suruošė literatūros vakarą, senesnieji - sau vašes bankietuką.

Amerikiečių lenkų Mokslių ir Meno Institutas New Yorke peritais metais pasiuntė Lenkijos universitetams ir profesoriams amerikietiško mokslo knygų bei žurnalų \$14,000 vertės. Tūlas lenkas testamentu užrašė savo namą New Yorke, kuriame institutas dabar įruošė archyvą ir knygyną, turintį jau 30,000 knygų.

Lenkijos ambasadorius Paryžiuje yra buvęs Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos auklėtinis Jonas Kęstutis Drueto-Drūtas. Drūtas prieš tai yra buvęs Lenkijos ambasadorium Romoje, o prieš Paryžiu atvykdamas buvo užsienų reikalų ministerijoje vakarų skyriaus viršininku.

Žinote, kokias rimtas žinias didelėmis antraštėmis Vilniaus Tiesa paskelbia? Nagi - Tvarte 14 laipsnių šilimos!

Kaip gaila, kad neleidžiama lietuviams komunistams laisvai Tiesą redaguoti: jie tuojau ją iškeltų iš tvartų ir kaulidžių į dvasinį minčių ir tikro žurnalizmo pasaulį.

Bostone mūsų intelektualai jau dešimtais metais ruošia įvairiomis temomis subatvakarius. Aną vakarą svarstė mūsų akademinį jaunimą, kurio apie 1,500. Sako, žymi dauguma nesizymi lietuviškuose frontuose. Radcliffe kolegijos studentė Makaitytė (specializuojasi rusų kalboje ir literatūroje) mano, kad lietuvis akademikas privalėtų "būti žmogumi" ir eiti į "tarptautinę areną." Studentė Barūnaitė galvoja, kad mūsų studijuojančiam jaunimui lietuviybė jau tapusi nepažįstama ir svetima pasaka. Kai kurie Lietuvon dar nuvažiuotų, bet gyventi joje - ne.

A. Šemeta Naujienose cituoja Clevelande pasakytą J.

Audėno kalba, kurioje šis pareiškęs, kad sprespaudoje gyvenanti mūsų tauta žino, kas sąlygose reikla daryti. Esą, jos mokyti nereikia, tik informuoti, kas laisvame pasaulyje daroma. Kalbėtojas kvietė kovoti prieš "besireiškančius neutraluosius, pradėjusius talkininkauti (?) okupantui." Gaila, kad diplomuotas ekonomistas neįvardino, kur jis tokių neutraliųjų pastebėjo?

Oficialiai ne, bet tylomis ne vienas Sovietijos imperijoje prisiminė Stalino 10 metų mirties sukaktį. Prisiminė ir Lietuvoje, nes juk ten jo politika sugriovė mažą Ameriką, tvarkingą ekonomiją ir išžudė tarp 100 ir 300 tūkstančių nekaltų gyventojų.

SLA organas Tėvynė Naujosios Aušros naujų narių vajuos metu pradėjo skelbti straipsnių anglų kalba jaunimui pritraukti. Geriau vėliau negu niekad. Tikime, kad kada nors ir Lietuvus žurnalo redaktorai supras, kad gyvybės šaltinėlis ne visuomenės kasmetinės aukos, bet neišnaudojama per 300 tūkstančių didumo čia gimusio mūsų jaunimo dirva.

Dabartinėje Sovietijos imperijoje universitetas

Stebėtojas

VASARIO 16 SAO PAULYJE

Šiais metais, kaip ir anksčiau, Vasario 16-ji buvo gražiai paminėta.

Besitariant suminėtai šventei, įvyko Sao Paulo lietuvių organizacijų atstovų, Lietuvių R. - Kat. Bendoruomenės Pirmininko Prelato P. Ragažinsko, Lietuvių Sąjungos Brazilijoje Pirmininko J. Čiuvinško, Lietuvių-Brazilų Kultūros Draugijos Pirmininko A. Žibo, dar vieno kito kolonijos žymesnio veikėjo, pirmininkaujant Konsului A. Polišaičiui posėdis, kuriame nutarta buvo

minėjimą padalinti į dvi dalis:

Vasario 16-tą dieną pamaldos bažnyčioje, o vasario 17-ta iškilmingas posėdis su menine programa.

Numatytą dieną 18:30 val. pamaldos įvyko Sao Paulo Katedroje. Jas atlaikė Vyskupas augziliaras Dom Antonio Macedo bei pasakė pritaikintą tai dienai atitinkamą pamokslą. Prisirinko pilnutėlė Katedra lietuvių su Lietuvos Konsulu A. Polišaičiu priešaky.

Dvi minutės su Mona Liza

Ejo visi kas galėjo ir norėjo lankyti Mona Lizos. Juk tai įžymiausias paveikslas pasaulyje, kuris pastaruoju metu viešėjo šiapus Atlanto. Ir Vienybės atstovui teko būti vienam iš tų 1,077,000 lankytojų, kurie buvo nuskubėję nusilenkti Lizos šypsenai New Yorke.

Toji "nusilenkimo kelionė" nebuvo tokia lengva. Nepaisant spaudai suteiktų lengvatų, Vienybės atstovas panoro būti eilinių žiūrovų tarpe. Ir todėl gatvėje, iki patenkama į Mona Lizos "apartmentą," reikia palaukti bene 50 minučių.

Laukiančiųjų vienu metu juk 10,000. Vis dėlto amerikiečiai nėra tokie svertingi,

kaip manoma. Lizos atėjusiems lankyti teko tūpčioti netokiuose jau švariuose šaligatviuose. Eini žiūri, kad nepatektumėi į balą. O tos balutės bene kiekviename žingsnyje.

Įdomu tai, kad buvo nemaža tėvų, kurie ant rankų nešė, vargo su savo vaikučiais, kad parodytų jiems tąja garsenybę. Turbūt, jie numatė, kad, nepaisant to vargužėlio, vis dėlto pigiau Mona Lizą pamatyti New Yorke, nei specialiai vykti į Paryžių, į Luvro muziejų.

Štai, jau esame muziejaus viduje ir iš tolo matom paveikslą. Įspūdis keistokas. Matom Mona Lizą tarp raudonų aksomų. Sargybos ten daug. Bene tai JAV prez-

idento įsakymas. Per daug šviesos aplink paveikslą nėra. Tačiau kiekvieną žiūrovą kažkokią jėgą stabdo. Ir iš tikro tokia motiniška mina žvelgia į savo svečius Mona Liza, 24 m. amžiaus ponia, nutapyta Leonardo Da Vinci. Juk tai grožybei dabar yra beveik 460 metų...

Slenkam arčiau, Nedaug akimirky tenka mesti, tie balsai — greičiau judėkit — tokie įkyrūs. Pats paveikslas nėra toks stambus, gal per du Vienybės puslapius ar truputį daugiau.

Tuo tarpu žmonių bangos buvau nustumtas į šalį. Tariau iš toliau dar kartą žvilgtelėsiu, bet jau neteko. Mano dviejų minučių vizitas Monai Lizai tuo ir baigėsi.

Mona Liza

DAILININKAS ALFONSAS DARGIS, kartu su visa eile įžymių amerikiečių dailininkų dalyvauja The American Federation of Arts Gallery Amerikos dailininkų kilnojamoje parodoje. Per ateinančius trejus metus ji bus rodoma Turkijoje, Irane ir Pakistane kultūrinio bendradarbiavimo su tais kraštais programoje. New Yorke paroda atidaroma kovo 11 dieną ir truks iki kovo 22 d., 41 East 65th Street.

ATSIMINIMAI

Mano kelias į muzikos meną

Mano atsiminimuose nebus jokių patrauklių nuotykių, neliesiu juose didelių visuomeninių, istorinių įvykių. Aš noriu papasakoti skaitytojams apie savo kelią į muzikos, į dainos meną. Pradėsiu nuo šeimos, kurioje augau, nuo gimtojo lizdo.

Mano tėvas Antanas Sudeikis (Tokia buvo tėvo pavardė, o aš dėl krikšto tėvų neapdairumo metrikuose buvau užrašytas Sodeika.), kilęs iš neturtingų valstiečių nuo Plungės, buvo smulkus muitinės tarnautojas. Jam teko dalyvauti rusų-turku kare. Matyti, tėvelis ten pasirodė kaip narsus karys, nes buvo apdovanotas Jurgio kryžiumi ir medaliais. Tuos tėvo pasižymėjimo ženklus gerai prisimenu iš vaikystės. Būdavo, ateina kokios nors iškilmės — mūsų tėvelis, apsilikęs išelgine muitinės tarnautojo uniforma, pasipuošia medaliais ir vaikščioja

ANTANAS SODEIKA

po miestą. Mums, vaikams, jis tuomet atrodydavo itin elegantiškas, puošnus; mes juo didžiudavomės.

Grįžęs iš kariuomenės, tėvas neturėjo kur pasidėti. Vargais negalais jam pavyko gauti muitinės pasiuntinio vietą. Iš pradžių jis tarnavo Latvijoje — Liepojoje, Ventpilėje; vėliau buvo perkeltas į Jurbarko muitinę. Čia išgyveno iki mirties, Jurbarko ir aš pirmą kartą išvydau saulės šviesą. Tai buvo 1890 m. sausio 23 d.

Tėvo jaunystės laikais Lietuvos valstiečiai vilko sunkų baudžiavos jungą. Apie bet koki mokymąsi nebuvo galima nė svajoti. Vis dėlto jis pats savarankiškai išmoko skaityti ir pasirašyti pavardę.

Ilgus metus tarnaudamas muitinėje, tėvas padėdavo knygnešiams, kurie spaudos draudimo metu nešiojo iš Prūsijos lietuviškas knygas bei laikraščius ir platino po visą Lietuvą. Jis mylėjo savo kraštą, kalbą ir žmones.

Tai buvo gero ir linksmo būdo žmogus, mėgęs pasilinksinti, pajuokauti, pašokti ir ypač padainuoti (turėjo nestiprų baritoną). Neatsisakydavo jis ir šermenyse giedoti. Kviečiamas ten, jis vesdavosi ir mus, vaikus, liepdavo pritarti įvairioms gaudžioms bei baugioms kantičkų giesmėms. Tėvas buvo pavyzdingas, tvarkingas tarnautojas. Išgyveno jis gražų amželį: mirė sulaukęs apie 90 metų.

Miela paminėti ir mūsų mamytę. Ji kilusi iš paties Jurbarko, pagal tėvus — Monika Miliūnaitė. Prieš ištekdama ji buvo pagarsėjusi Jurbarko parapijos choro giesmininkė; turėjo gražų lyrinį sopraną, gerą klausą bei atmintį. Jau 1890 m. mamytė pažinojo gaidas ir bažnytiniam chore giedojo iš gaidų; tatai nuomet buvo didelė retenybė. Tai jos nuopelnas, kad aš ir kiti broliai buvome muzikalūs ir pamėgome muziką.

Mamytė, kaip miestietė, mokėjo ne tik lietuvių, bet ir lenkų kalbą, kuri tais laikais buvo madinga ir laikoma poniškumo požymiu. Ji ir mus, vaikus, iš mažens pradėjo pratinti prie lenkų kalbos. Visi ją išmokome, bet tėvas griežtai reikalavo, kad kalbėtume lietuviškai, įrodinėjo, jog negarbinga išsižadėti savo senolių kalbos. Išgyvenusi 86 metus, mamytė pasimirė Jurbarko, praėjus metams po tėvelio mirties.

Mūsų šeima buvo didelė: penki broliai ir dvi seserys; taigi iš viso devyni asmenys. Tik po vieną blyną visiems kepat, ir tai reikėjo devynių, o jei po du?.. Tėvas ne kiek tuždirbdavo, verstis buvo sunku, tačiau tėvai visus mus kiek įstengdami leido mokyti. Abi seserys baigė pradinę, o vyresnieji broliai, Povilas ir Valerijonas, — technikos mokyklą Vilniuje; Stasys, Steponas ir aš mokėmės muzikos.

Tęsiama 7 psl.

Lietuvoje

* Ateinančiais metais Lietuvoje bus minima 250 metų sukaktis nuo Kristijono Donelaičio gimimo. Respublikiniame minėjimo komitete partija patvirtino: K. Korsaką (pirm.), J. Banaitį, V. Baniulį, A. Cesnavičių, L. Diržinskaitę, M. Gedvilą, L. Gineitį, J. Januitį, V. Meščeriakovą, E. Mieželaitį, V. Mykolaitį — Putiną, V. Mozūriūną, J. Narkevičiūtę, V. Niunką, B. Pranskų, V. Reimerį, L. Romanovičių, A. Venclovą, G. Zimaną ir J. Žlugždą.

* Lietuvoje, kaip matyti iš Vilniaus į Ameriką ateinančioje spaudoje, varoma didelė propaganda ryšium su artėjančiais rinkimais. Jie vyks kovo 17 d. Laikraščiai pilni nuotraukų, vaizduojančių kandidatų ir įvairių sričių darbininkus, tai mitinguose, tai interview su spaudos atstovais. Rinkimai vyks į Aukščiausią Tarybą ir į vietinius sovietus.

* Keletą dienų Vilniuje viešėjo jugoslavų spaudos darbuotojai, pastaruoju metu lankęsi Maskvoje ir kitur.

* Neseniai įvykusiame pasitarime Lietuvos paukštinkystės darbuotojai konstatavo, kad yra daug "rezervų šiai ūkio šakai vystyti". Pirmiausia, nurodoma, dar per maža gaminama paukštinkystės produktų, blogai panaudojamos palankios gamtinės sąlygos vandens paukščių ūkiui plėsti, ir, svarbiausia, vis dar per brangūs gaminami paukštinkystės produktai.

Lazeris - naujas mokslo triumfas

Lazeriai (angl. lasers), išėję iš tyrimo laboratorijų, eina į rinką į plačiąja visuomenę.

Įvyko kažkas įdomaus. Spauda praneša, kad 500 Amerikos firmų nuo vieno okeano krašto iki kito, metasi į šį biznį ir, žinoma, lenktyniuodamos gerins kas pirmuoju, bet tikrai nauju žingsniu atsiekta.

Bus multibilijoninis dolerių biznis... bus trumpu laiku revoliucionizuota mokslinė technika - metalų apdirbime (gręžime, pliaustyme, suvirinime (welding), dargi deimantų apdirbime, taip pat ir chirurgijoje). Pasikeis žinių perdavimas radijo ir televizijos technikoje pereinant prie natūralių atomo bei molekulių virpesių, taigi iš gramozdiškų žmogaus pasigaminčių virpesių, bangų į natūralias, gamtos duotas - tobulas technikos aukštybes, ko seniau nebuvo galima nė svajoti. Tikrai "stebuklingi spinduliai", kaip kai kurie laikraščiai juos įvardija.

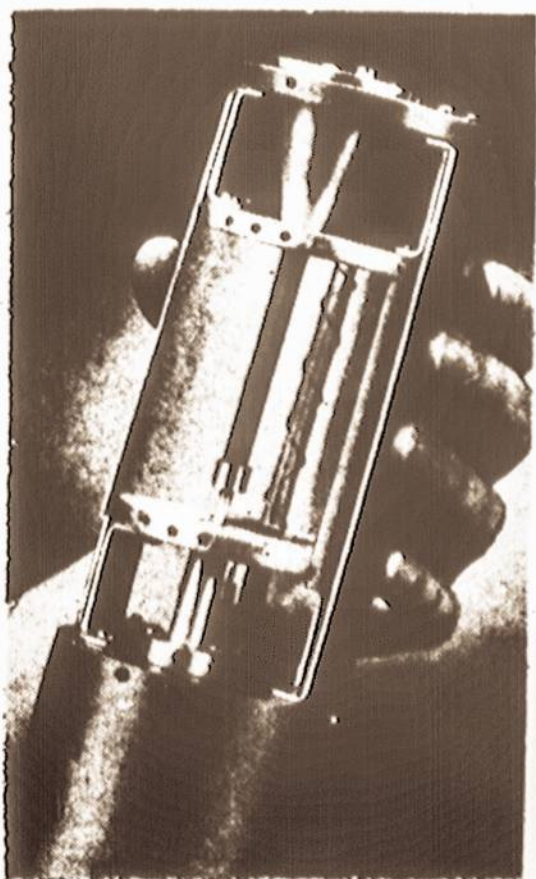
Kasgi įvyko iš tikrųjų?

Iki šiol mokėjome pasigaminti šviesą, - jos bangas spindulius tik kaitinimo t. y. šiluminio, vadinamas, netiesioginiu būdu ir tik labai mažą tos šiluminės energijos, elektros dalis virsdavo šviesa. Be to ši šviesa, būdama sudėta iš įvairių spalvų, pati save naikindavo, o mažą dalis išėjus iš šviesos šaltinio sklisdama į visas puses radialiai (spindulėniai) ir labai greitai silpdavo, kaip sakoma moksle, atstumo kvadratu.

Dabar visa tai nugalėta ir, taip sakant, šviesa pastatyta ant kojų - kaip reikiant.

Pilniau šią techniką išaiškinti, kadangi reikėtų dėstyti Bohro atomo sandaro struktūros teoriją, yra per didelis, ir čia nevietoj, darbas. Tad tik principus, esmę kiek paliečiau ir paliesiu.

A. IGNAITIS

Lazeris - kaip žmogus pakinkė šviesą. Šis modelis nėra didesnis už žibę (flashlight). Jo paslaptis - koherentinė šviesa t. y. visa perdėm vienodo dažnumo ir bangos ilgio. Lazeris didumo kaip žmogaus ranka išsviedžia spindulius, kurie tinka chirurgijai ar ir prasiškerbti pro plieną. Lazeriai didumo kaip kanuolė - naujas mirties spindulių ginklas karo lauke.

Kadangi apie šitai plačiai ir atvirai rašo tiek Sovietų Sąjungos tiek ir mūsų - vakariečių spauda, tai šita naujoji šviesos bei mikrobangų (microwaves) - mazerių (angl. masers) technika jau yra vieša paslaptis. Gal tik patys galingiausiai lazeriai - kanuolės didumo, kuriais galima numušti lėktuvus ir tankus ir, žinoma, taip pat antorės (outer space) sviedlių (missile) užtaisus, yra ir bus laikomi paslaptimi, nes jų tobulumui ir

galingumui nėra galo. Tada sudaro tikrąsias lenktynes už įsiviešpatavimą pasaulyje, kas ypač dabar, atradus lazerius ir pritaikius prie jų dirbtines smegenis, kurios pačios suranda taikini, labai paaštrėjo. Vyksta milžiniškos lenktynės.

Pagyvensim, pamatysim. Sekite žurnalistinę spaudą, kuriai propaganda antrojoje vietoje, - kuri informuoja, o ne vien akiniuoja, pasaulėžiūruoja.

Ar tikrai lazerių išradimas veda į didelius dalykus? Jų karštingė rodo, kad taip.

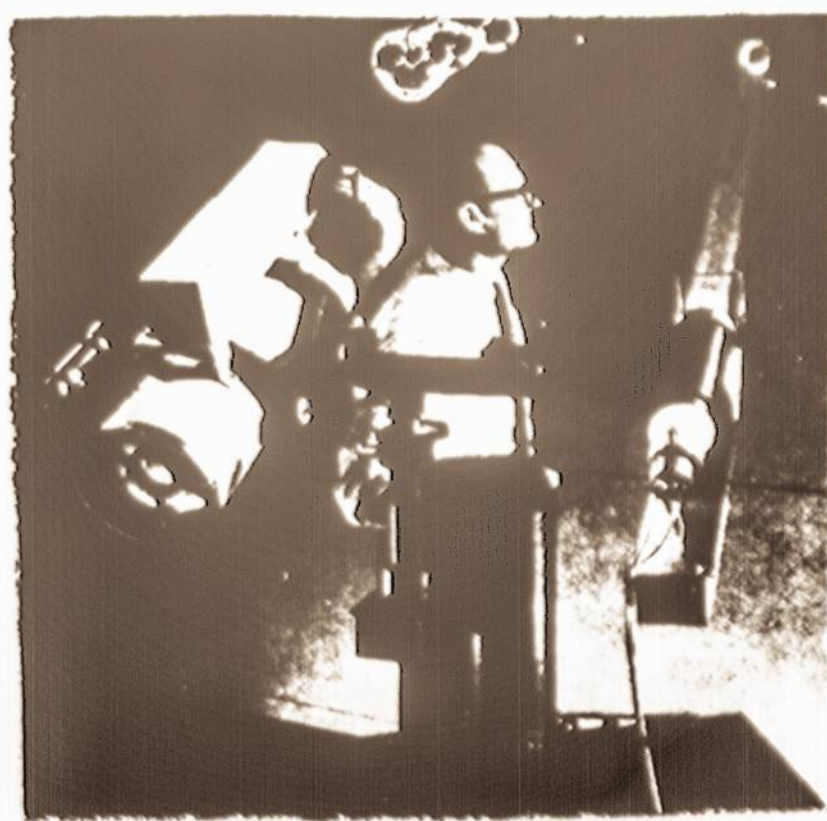
Atomo sandaras, - struktūra, kurią sukūrė Niels David Bohr, pasirodo, nėra viengraži atomo teorija. Ir patys mokslininkai mažą tikėjo, kad atomas, tas net neižiūrimas liliputukas, galėtų būti kaip Saulės sistema, dargi daug komplikuočiau, painesne.

Kaip atominė bomba galutinai patvirtino medžiaga - energija. Einsteino formulė $E = mc^2$ (m, c kvadratu), taip dabar lazeriai patvirtino Bohro atomo modelio teoriją. O šitas lazeris, be abejoj, tik pirmasis žingsnis platesniam kvantinės elektronikos moksle ir technikoje.

Lazeriai, kaip ir kita, šiuo metu triumfaliam žengiant mokslu ir technikoje naujybė - kibernetika (angl. cybernetics) išnaudoja pusiausvyros (balance) būklę, kada ir mažais įdaviais (inputs), galima atsiekti didelius išdavius (outputs).

Paskiausias energijos gavimas atombranduoliniuose reaktoriuose nėra geras, dargi barbariškas.

Kodėl? Radioaktyvumu užteršia orą. Lazeriai naudoja mokslesnę, nes kultūringesnę techniką, kuri nepauna šakos ant kurios sėdime.

Tolavimas (ranginis). Lazeriu galima daug tiksliau kaip radijo lokatorium (radaru) nustatyti kryptį ir atstumą.

Gaila, kad atomo struktūros tėvas Niels David Bohr truputį per anksti numirė (1962 m. lapkričio 19 d.) Šis didysis iš didžiųjų mokslininkas, visuomenas ir humanistas ėjo po Einsteino ir šalia Einsteino, Einsteinas buvo atominės energijos tėvas, o Bohras - atomo struktūros tėvas. (AIDAI, šiaip gražiam rašinyje - nekrologe, Bohrą pavadino atominės energijos tėvu, o tai nėra teisinga, ž., AIDAI 1962 m., nr. 10, psl. 468.) Dabar, pasitvirtinus jo mokslui, būtų jam didelis dėju-

gsmas. Tuo labiau, kad aiškėja, kitas - geresnis kelias, gauti reikalingajai energijai, būtent, iki galui - daug giliau, išnaudojant išorinių elektronų energiją, t. y. chemiją energiją. Sunku patikėti, kad komui esant tokiam tobulam, mes būtume priversti savo aplinką nurodyti radioaktyvumu.

Kuo gali pasibaigti (ar turėtų pasibaigti) lazerių ir kibernetikos - dirbtinių smegenų varžybos, kita karta. Brooklyn, N. Y.

Knyga apie lietuvių tautosaką

Vilniuje iš spaudos išėjo Lietuvių kalbos ir literatūros instituto paruošta "Lietuvių tautosakos apybraiža". Savo apimtimi, keliamų problemų kiekiu ir jų sprendimo gilumu yra pirmas lietuvių kultūros istorijoje to-

kie masto veikalas, skirtas lietuvių liaudies poetinei kūrybai nagrinėti. Šiame stambiame veikle, turinčiame 474 psl., nušviečiama dainų, pasakų, patarlių, mįslių ir kitų tautosakos žanrų kūrinių rinkimo, leidimo ir tyrinėjimo istorija, plačiai aptariama dainuojamoji, pasakojamoji ir smulkioji tautosaka.

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS APYBRAIŽA

Veikale išsamiai nagrinėjama dainuojamoji tautosaka ypačiai darbo, vestuvinės, karinės - istorinės, revoliucinės ir kitų žanrų dainos. Dainos nagrinėjamos sąryšyje su krašto ekonominiu gyvenimu, visuomeniniais santykiais, liaudies apeigomis, papročiais bei pasaulėžiūra. Tai leidžia pilniau atskleisti idėjinę - estetinę dainų vertę, jų vaidmenį darbo žmonių gyvenime.

Plačiai nušviečiama ir pasakojamoji tautosaka, susiejant ją ne tik su liaudies gyvenimu bei pažiūromis ir iškeliant jos meninę vertę, bet paliečiant ir įvairias pasakų tyrinėjimo kryptis bei teorijas. Veikala aptartos ne tik žinomiausios pasakų rūšys - gyvulinės ir stebuklinės pasakos, bet ir formulinės pasakos, pasakos be galo, sakmės, padavimai, atsiminimai ir kt.

Bus daugiau

Mano kelias į muziką...

Iš 6 psl.

Mokydamasis pradinėje rusų mokykloje, aš dalyvavau ne tik mokyklos, bet ir lietuvių bažnytniame chore, mat, dainuoti labai mėgau, ir tai man gerai sekėsi. Dainavau ir giedojau tuomet altu.

Kadangi bažnytniame chore aš vienas iš vyrų altu ir tegiedojau, tai buvau visų choristų mylimas ir lėpinamas. Merginos dažnai vaišindavo mane saldainiais ir kitokiais skanumynais.

Be giedojimo, mano pareiga buvo išdalinti visiems choro dalyviams gaidas, o po repetacijų jas vėl surinkti ir sudėti vieton. Šias pareigas aš atlikdavau tvarkingai ir stropiai.

- Puikus vaikas mūsų Antaniukas, - girdavo mane choristai ir vargonininkas Antanas Pocius.

Mane tokie pagyrimai kelte kėlė aukštyn...

Tokie buvo mano pirmieji žingsniai į muzikos pasaulį.

Mokyklą baigiau 1905 metais. Tėvelis su mamyte ėmė dažnai tartis, kurgi dabar mane dėti. Pagaliau nusprendė pramokyti kokio amato, kad turėčiau duoną.

Na, ir atidavė mane tėvas savo giminaičiui, siuvėjui Vincui Jakubauskui, mokyti siūti.

Jakubauskas siūdavo, eidamas per žmones, - panašiai kaip M. Valančiaus "Palangos Juzėje" aprašytasis Juozapas Viskantas.

Taip prasidėjo ir man klajūno dienos; apsiuvę vieną ūkininką, keliaujame, būdavo, su žirklėmis ir mašina pas kitą.

Toks gyvenimas ir darbas man nepatiko. Nors ir menkas miestas Jurbarkas, bet gyventi jame buvo įdomiau negu kaime. Man pasidarė nuobodu, ilgu, nesmagu; pro langus matyti (nors daug dairytis nebuvo kada) vis tie patys laukai, pievos, tvartai, kluonai. Naktimis sapnuodavau miestelio gyvenimą, o rytą atsikėlęs turėdavau imtis adatos. Svajojau, išmokęs savarankiškai siūti, pastoviai apsigyventi mieste, o ne bastytis po ūkininkų sodybas.

Toms svajonėms nebuvo lemta išsipildyti: vos pradėjau mokyti siūti, atsitiko nelauktas nuotykis.

Kartą mano mokytojas Jakubauskas, pasiuvęs kelias dienas, išstirengė su šeimninku į turgų.

- Kol aš grįšiu, tu, Antanuk, susiūsi šitiems švarkams petukus, - liepė jis man.

- Gerai, mokėsiu, - sutikau.

Jakubauskui išvažiavus, aš kaip įmanydamas stengiausi pavestą darbą atlikti kuo geriausiai. Mat, norėjau pasigirti savo mokėjimu savarankiškai šį bei tą pasiūti.

Ypač man rūpėjo pasirodyti prieš šeimninko dukteris. Nors dar tebuvau pusbernis, bet labai troškiau kuo greičiau tapti "kavalerium." Dažnai galvodavau, kur gauti tokio tepalo, kuriuo patepus panosę, greičiau išdygtu ūsai...

Iš turtaus siuvėjas grįžo kiek išgėręs.

- Na, ką tu čia prinarpliojai? - patikrinęs mano darbą, garsiai paklausė jis mane ir, visai pietaujančiai šeimynai matant, drožė mano siūtu švarku man per akis.

Aš tik susiriečiau.

- Sugadinai rūbą! Ak, tu, benagi! - barė mane siuvėjas.

Aš raudonavau, panarinęs galvą. Labiausiai man buvo gėda prieš šeimninko dukteris. Nors į žemę lįsk! Net apsiverkiau ir nutariau, kad tokio pažeminimo neišgyvensiu: bėgsiu nuo šito siuvėjo ir visai nebesimokysiu siūti.

Slapta susiglemžiau kepurę užantin ir prisitaikęs išdūmiau iš pirkios.

Buvo žiema. Išėjau į vieškelį, - o pusto, o neša vėjas sniegą, šalta!.. Tiek pripustyta, kad reikia briste bristi.

Klampoju, nepaisydamas nieko, tačiau beklampodamas susirūpinu - nežinau, į kurią pusę Jurbarkas. Nors iki miesto tebuvo penki kilometrai, bet aš kelio (juo labiau žiemą) nežinojau, - susisuko galva.

Kažin, kas būtų tada atsitikę, bet, mano laimei, kelyje pasirodė rogės: važiavo žydas su silių statinaitėmis.

- Į kurią pusę Jurbarkas? - klausiu aš virpėdamas.

- O kam tau reik?

- Aš einu namo ir paklydau, - prisipažįstu.

- O kieno tu vaikas?

Mano tėvą žydas gerai pažinojo.

- Ak taip, tai sėskis, aš pavežinsiu.

Sugrįžęs į namus, verkdamas pasakiau tėvams, kad nemėgstu siuvėjo amato ir daugiau nebesiūsiu. Tegul daro ką nori, o siuvėju vis tiek nebūsiu. Tikrosios šito maišto priežasties nesakiau: gėda buvo prisipažinti, kad siuvėjas, merginoms matant, mane mušė...

- Nenori, tai eisi kiauilių ganyti! - supykęs riktelėjo tėvas.

Kiauilių ganymas miesto vaikams atrodė katorginis darbas ir didžiausia nelaimė. O siuvėjauti gal ir nebūtu buvę taip baisu, bet labai skaudėjo širdį dėl choro, repetacijų, kurios man taip patiko.

VARGO MOKYKLA

Viena iš mūsų didžiausių problemų tremtyje yra nutautėjimas. Skaitantiems šiuos žodžius, gal būt, neatrodo, kad ši problema yra taip labai svarbi. Juk mes tarpusavyje kalbame lietuviškai, turime tautines, religines, politines, pašalines ir kitokias organizacijas; eilę lietuviškų laikraščių bei visokių periodinių leidinių ir knygų. Tiesa, dalis mūsų esame dar sąmoningi lietuviai, daugiau ar mažiau aktyviai dalyvaujame lietuviškos veiklos gyvenime. Nemaža dalis, tačiau, yra jau subyrėję, atsiskyrę nuo lietuviškos veiklos. Jau daug veidų mes nebematome parengimuose ir daug mūsų laikraščių bei knygų nepasiekia lietuvių namų. Dėl to, žinoma, mes rūpinamės, apie tai kalbame susirinkimuose ir rašome laikraščiuose. Dalina to tautinio nubyrėjimo priežastis, gal būt, yra mūsų tarpusavyje nesugyvenimas, nusibodę kivirčiai ir, anot poeto Santvardo žodžiu, ieškojimas ne to, kas mus vienija, bet kas mus skiria.

Ieškodami būdų, kaip išlaikyti tremtyje lietuvišką kalbą ir tautinį susipratimą, man rods, per mažai dėmesio kreipiame į viena svarbiausią veiksnių, be kurio mūsų išelvija būtų pasmerkta greitam išvykimui. Tas svarbiausias veiksnys — nepolitinis, nepartinis,

bet grynai ir išimtinai lietuviškas, yra mūsų tremties vargo mokykla. Turbūt, visiems aišku, kad, jeigu mūsų vaikai nekalbės, neskaitys ir nerašys lietuviškai — veltui tada mūsų pobūviai, veltui ir tarpusavyje rietenos bei kivirčiai. Veltui taip pat ir visos mūsų bendruomenės, tarybos ir išvadavimo komitetai. Mes šiandien kalbame ir rūpinamės apie Lietuvos išvadavimą, bet jeigu mūsų vaikai nežinos kas ta Lietuva buvo, kokioj padėty ji dabar yra ir kodėl reikia siekti jos išlaisvinimo, tai mūsų rūpesčiai ir kalbos tik išblės ilgai ir numirs kartu su mumis. Jeigu mes norim, kad ateinanti karta išliktų sąmoningais lietuviais, kad tęstų lietuviškos spaudos ir visuomenės darbą, mes būtina turime užsitikrinti mūsų jaunimo lietuvišką auklėjimą.

Sąlygos lietuviškai mokyklai tremtyje yra nelengvos. Stoka patalpų, knygų, vadovėlių ir mokytojų yra didelės kliūtys. Betgi labai gailla, kad nevertiname ir to, ką jau turime, ir ne kiek nesistengiame mūsų vargo mokylos buitį pagerinti. Ne tik pavieniai lietuviai, bet ir mūsų kilnios organizacijos daug laiko bei pajamų praleidžia tarpusavyje pasibadymams arba praeties laurų glostymams.

Nukelta į 12 psl.

Chicagoje Sekmadienį, Kovo 17

2 ir 5 val. p. p.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE

bus rodomi filmai

„ZIEMA LIETUVOJE“

IŠ V. TYSLIAVIENĖS APSILANKYMO VILNIUJE, KAUNE, TRAKUOSE IR KT.

S. Narkėliūnaitės

SUSUKTAS FILMAS IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO

ir 1933 m. A. Vaivados susukta istorinė filma

„DARIUS IR GIRĖNAS CHICAGOJE“

(„LITUANICOS I“ KRIKŠTYNOS, ATISISVEIKINIMAS SU CHICAGIEČIAIS, PAKELIUI Į NEW YORKĄ IR PER ATLANTĄ...)

RENGIA VIENYBĖS BIČIULIAI CHICAGOJE

AUKOJAMA \$1.50

Baltimorėje Šeštadienį - Kovo 23

Pradžia 7:30 val. vak.

LIETUVIŲ SALĖJE, 851 HOLLINS STREET

Rengia Vienybės bičiuliai Baltimorėje

Pelnas iš visų filmų demonstracijų skiriamas

VIENYBEI IR JUOZO TYSLIAVOS RAŠTAMS IŠLEISTI FONDUI

Viršuje: Vasario 16 minėjimo metu išteikiamos dovanos moksliviams. Iš kairės: Adolfas Šmitas, IX kl., gauna 5 dol. iš Gražinos Krivickienės (Washington) už dalyvavimą lietuvių spaudoje; Petras Vaitiekūnas, VIII kl., - 10 dol. iš dailininko Romo Viesulo už sugebėjimus meno srityje; Regina Tamošaitytė, V kl. - 5 dol. iš Krivickienės už rašymą lietuvių spaudoje; Birute Girdvainytė, VII kl. - 10 dol. iš R. Viesulo už meną; Petras Byrmanas - 10 dol. iš R. Viesulo už meną. Dešinėje direktorius kun. Br. Liubinas.

Antroje nuotraukoje - Gimnazijoje įvykusio minėjimo dalyviai gieda Tautos Himną.

Apacioje: vizdai iš dainų ir poezijos pynės, rodytos Vasario 16 minėjimuose gimnazijoje, Schwetzingene, Hamburge ir Kaiserslauterne. Mergaitės prie „tėvų“ dainuoja „Kur tas šaltinėlis. Iš kairės: R. Tamošaitytė, Danutė Lukšaitytė, Asta Šaltytė (stovi), Antanas Dūda ir Birutė Girdvainytė. Vaidinimą paruošė E. Tamošaitienė.

Madų paroda

Daugiau kaip 500 newyorkiečių gimnazijai atsilankė pereitą sekmadienį, kovo 10 d., Ridgewood Lanes surengtoje madų parodoje ir, jei būtų buvę vietos, svečių būtų buvę dar daugiau, nes kiti dėl to turėjo grįžti nuo durų namo.

Giedre Kumpikaitė demonstruoja savo pasiūtą modelį madų parodoje.

Madų parodoje demonstruoja išsėgintą vakarinę suknelę.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

PLKOS 40 metų veiklos minėjime: Ligija Bieliukienė, kuri Lietuvos Moterų Atstovybės vardu Organizacijai padovanojo liet. kopytėlę, ją aiškina NCWC atstovė Jungt. Tautose Catherine Sheaffer ir kitai viešniai iš Washingtono.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖ, 1963 m. kovo 15 d.

Parodoje iš viso dalyvavo 16 modelių su savo pačių pasiūtais drabužiais. Be to, dar modeliavo ir penki vaikai. Vakaro programą atidarius komiteto pirm. A. Kazickienei, pačią parodą pravedė Birutė Plioplienė. Visiems labai patiko naujausios mados suknelės. Jų daugiausia turėjo viešnia iš Chicagos Paulina Vaitaitienė.

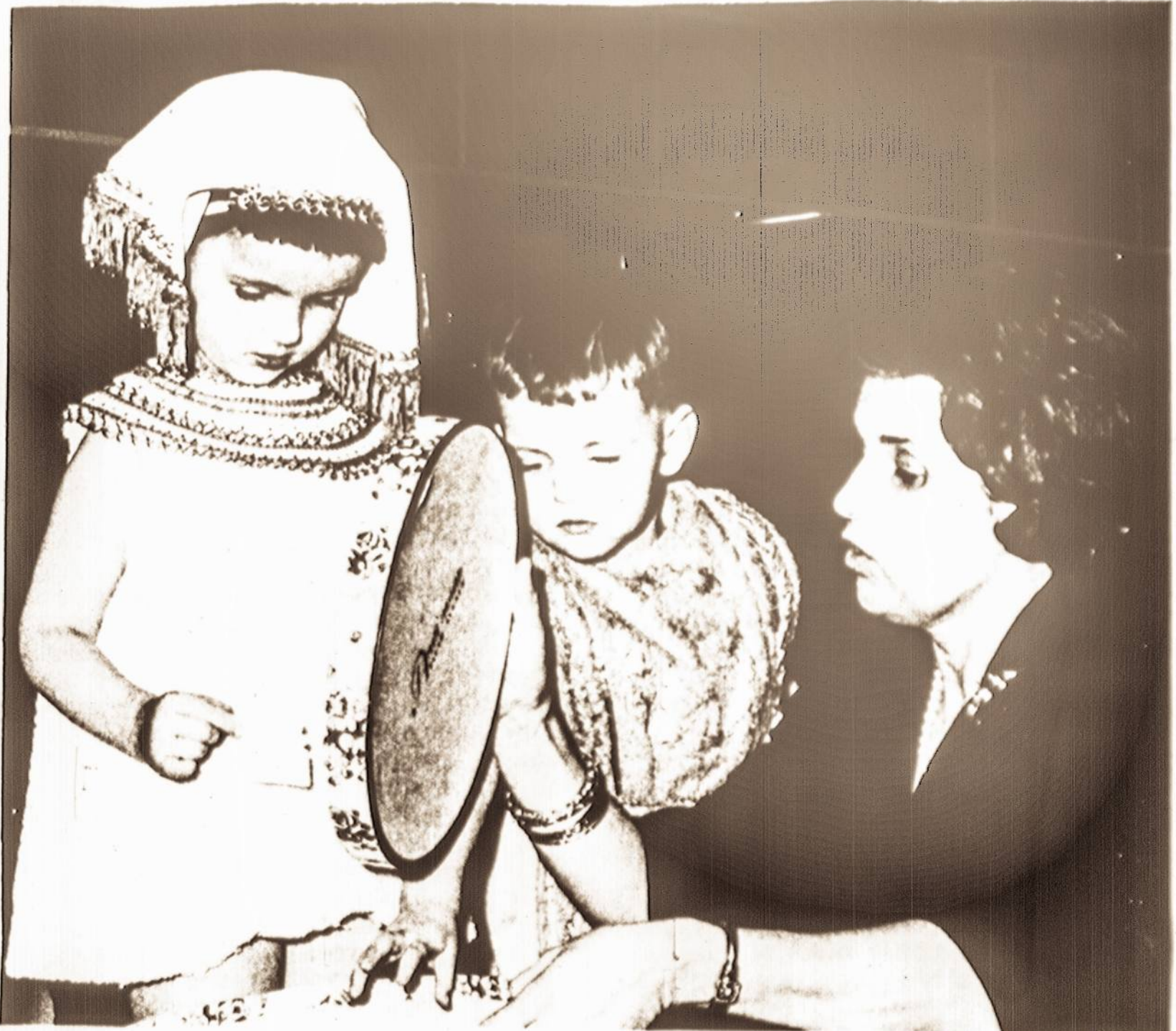
Paroda davė per tūkstantį dol. pelno, iš kurio lygiai \$1,000 netrukus pasiūsta BALFui, kad jis perduotų juos Vasario 16 Gimnazijai. Prie parengimo pasisekimo prisidėjo ir du dailininkai — Zoromskis ir Viesulas, davę po paveikslą, kurie buvo paleisti loterijon. Daug pasidarbavo ir pačios newyorkietės — net apie 40 iš jų kepė pyragus ir juos dovanojo parodos svečiams pavaišinti.

Parodą rengė komitetas iš šių moterų: pirm. A. Kazickienės, St. Abraitienės, E. Baltrušaitienės, F. Ignaitienės, J. Matulaitienės, O. Valaitienės, M. Varnienės, J. Vytuvienės ir M. Žukauskienės. Parodos iniciatorė buvo E. Baltrušaitienė.

Besidžiaugdamos, kad parengimas pavyko ir Vasario 16 Gimnazija bus stambokai paremta, newyorkietės dabar galvoja, jog gal gera būtų įvesti tokių madų parodų tradiciją ir iš parodų gautą pelną skirti kultūriniam darbui paremti.

Maironio šeštadieninė mokykla Brooklyne gegužės 5-tą dieną rengia vaikų pavasario kaukių vakarą. Kviečiama dalyvauti ir kitos New Yorko apylinkių šeštadieninės mokyklos. Pagelaujama, kad kostiumai būtų ruošiami lietuviškais motyvais.

16-tą birželio Maironio mokykloje įvyks mokslo metų užbaigtuvės ir abiturientų išleistuvės.

MADŲ PARODOJE - Viršuje: - newyorkietės demonstruoja savo pačių pasiūtas suknelės. Apačioje - "Cezaris ir Kleopatra" traukia bilietukus paveikslų loterijoje. Dešinėje madų parodos komiteto pirm. A. Kazickienė. Šiems modeliams (tai Vilgalių dukrelė Rasa ir sūnelis Justas Aldas) drabužius pasiuvo chicagietė Paulina Vaitaitienė.

Kalba Sibiro žiaurumus ištvėrusi žemaitė

Praeitą savaitę į Brooklyną buvo atvykusi į savo brolio Stepo Budrecko laidotuves velionio sesuo Ona Teišerskienė, gyv. Toronto mieste, Kanadoje.

Ji mums buvo įdomi viešnia todėl, kad, 17 m. iškentėjusi Sibiro taigose, dabar yra laisvajame pasaulyje. Enkavedistai ją su šeima Sibiran išgabeno per baisų birželį 1940 m. Gabeno juos rusai, kaip jau ži-

noma, žiauriai. Galima — ji sako — tai palyginti su kadaise Amerikos juodukų dalia...

Teišerskienė, sakosi, dabar rašanti atsiminimus apie savo tremties dienas Sibire, netoli Ledinuotojo vandenyno. Savo įspūdžius jau esanti įpusėjusi.

Teišerskienei tekę būti bent 500 km. nuo tos vietos, apie kurias aprašo Tautvaišienė savo knygoje. Ji skai-

čiusi tą knygą, tačiau pastebėjo, jog dar joje nepateiktas pilnutinis vaizdas, ką rusai išdarinėję "ant lietuviško kailio."

Teišerskienės teigimu, kiek jai žinoma, iš 700 tremtinių lietuvių po kiek laiko gyvi išlikę vos 100. Rusai ypač buvę negailestingi vyrų ir vaikų atžvilgiu. Vaikai rusams, mat, buvę netinkamas elementas darbui. Labiausiai Sibiro sąlygas pakėlusios moterys.

Patį Teišerskienė yra kilusi iš ne tokių turtingų tėvų. Ji gimusi Ylakiuose, Mažeikių apskr. Tačiau okupantui parūpo ją su šeima išvaryti į Sibirą. Apie tą "kelionę" ji kalba su žemaitišku užsirusinimu. Girdi, visgi ištremtieji tikėję, jog ateis diena, kada Lietuva vėl bus laisva.

Daug metų Teišerskienei buvo lemta būti tose siaurės Azijos dalyse, kurios geografiškai atitinka Aliaska. Nugabenę žuvų gaudyti. Upės buvusios žuvingos. Tačiau žuvavimo metas vos keli mėnesiai, o šiaip tamsu ir šalta. Rusai tremtinius atgrūdo į tuščius laukus, kur jokio namelio. Turėję rausti snieguose sau urvus. Gulėję tuose urvuose, nepaisant kur moteris ar vyras. Ryto metą buvę mirusių, kurių laidotuvių mis paprastai rūpindavosi moterys.

Teišerskienė sako, jog jai tekę susidurti su buv. Lietuvos ministerio Čarnackio šeima. Pats Čarnackis buvęs kalintas kitoje stovykloje ir ten ne laiku miręs.

Dar pažinojusi pedagogo Papeckio, kadaise dirbusio Švietimo ministerijoje, šeimą. Papeckis, nepakėlęs Sibiro vargų, greit miręs. Pažįstamų tarpe buvęs Antanas Dėdėlė, vienas iš Lietuvos Aldo redaktorių. Sibiro mirtis ir jį užmigdžiūsi.

Enkavedistų elgesys su tremtiniais buvęs normaliam žmogui tiesiog nesuprantamas. Ypač savo sadizmu buvo pasižymėję kai kurie iš "parinktos" tautos. Teišerskienė papasakojo, kaip jie žudydavo ypač vyrus. Buvę tokių žudynių, apie kurias viešai net nepatogu papasakoti.

Sibire kiek palengvėjo jau per paskutinius Stalino viešpatavimo metus.

Į Sibirą pateko nemažai ir komunistų, kurie tremtinius guosdavo, kad ateis geresnių laikų. Tačiau trem-

Mukelta į 12 psl

Užprenumeruokite Vienybę artimajam ar draugui.

Senasis Trumpaičių sodzius

Tęsinys

PRANAS NARVYDAS

Pranas Narvydas

Pranciulio sodyba buvo gana plati. Nuo gatvės pusės buvo didokas kluonas, jauja, ir iš abiejų pusių po daržinę, i kurias parveždavo apdirginius miežius, rugius ar kitus. Gi iš tų daržinių javus kišdavo pro platų jaujos langą į vidų, o ten vienas vyras, įlipęs į arklus, ant apvalainių karčių, kurias pagal reikalą galėdavo pastumdėti kur reikia, kraudavo.

O ir kitas kartis — virš pečių aukštumo — irgi, būdavo, galima pastumti kur reikia. Javus kišdavo ant ardu, i kai kurias jaujas galėdavo sukisti porą vežimū. Kai jau pilnus arklus prikimsdavo, sakydavo, kad priešėrėm jaują. Kitaip ir nesakydavo, kaip tik: priešėrėm.

Kluonas tarnaudavo keliems tikslams: tai buvo vieta, kur, kai iš kur parvažiavus ir arklį iškinkius, jį paleisdavo pasivolioti, pasitrinti ir ant žolės pasiganyti arba kamputy būdavo užverti veršeliai ar kumeliukas.

Lietingai vasarai esant, būdavo, sunku šieną išdžiovinti, tai kluonas būdavo ta vieta, į kurį suveždavo apyšlapį šieną ir džiovindavo.

Išdžiovintą šieną, kai pamatydavo kaip kepurę debesėlių ateinantį, visa šeimyna tuoj puldavo ir visomis priemonėmis greitai sunešdavo į daržinę.

Iš gatvės pusės prieš daugelį metų vietoje tvoros buvo susodintos vinkšnos. Šiandien jos jau buvo taip suaugusios, kad du vyrai, susikibę rankomis, nebeapglėbdavo. Ju didelės šakos su daug smulkių šakelių ir lapų sudarė lyg kokį stogą. Ir, geram lietui lyjant, po vinkšnomis jauteisi, lyg po stogu.

Per tvoros vidurį iš gatvės įvažiuojant — platus vartai. Šone — tarpe dviejų suaugusių vinkšnų — maži varteliai. Ten įsitaisęs suolelį sėdėdavo dėdė Elyzas ir, pypkelę pukšnodamas, stebėdavo sodžiaus gyvenimą.

Čia šeštadienių vakarais ar šventadienių dienomis rinkdavosi sodžiaus vyrai pokalbiams bei pasiklausyti dėdės Elyzo pergyventų nuotykių. Piemenų ir vaikų netrūkdavo: tų visa tvora knibždėdavo. Nosis sukabinę taip ir klausydavosi, ką vyresnieji kalbasi.

Dėdė Elyzas nesikeikdavo, bet jeigu kas ne pagal jo nuomonę, tai "durak" ir gausi. Visi su tuo buvo apsipratę, ir viskas būdavo tvarkoje.

Dėdė Elyzas nebuvo šnekus. Kad savo pergyvenimus atpasakotų, reikėjo įvairių būdų. Norėdami dėdę Elyzą įvilioti į pasikalbėjimus, patys pradėdavo pasakoti tokius įvykius, kad dėdė Elyzas turėdavo išmaišyti ištaisyti klaidų.

Dėdė pasakojo, kaip prie caro Nikolajaus I buvo "saldotams" blogai. Beveik ntekas negrįždavo, o tie Aleksandro II į pabaigą jau rekrūtų n begaudė; surašyti emimui į "prizavą" vyrai patys eidavo kaip "novobrancai" — savanoriai. Taip ir jis sako, nuvykom į Joniškį, ten "volostin" susirinkom koks 15 ar 20 vyrelių. Tokiu "aficierių" kad prisėdė! Pagonai tik žiba, medaliais apsikabinę, o mums liepė nusirengti.

Stovime visi kaip adomai. Net akys dega, o čia kiti irgi guzikuoti, eina prie kiekvieno, barškina į krūtinę, ant pilvo, abrusėlį užkloje, ant pečių ausį pridėję klausosi. "Duraki," na, ką tu ten prie abrusą girdėsi?!

Bet štai tekstelia tau per nugarą ir pasako garsiai: "priimtas," tai, vadinasi, tu jau kareivis. Tuos, kurie "priimti," suvaro į vieną kampą, o čia prie durų stovi kareiviai su ginklu, kad "novobrancai" nepabėgtų.

Bet, jeigu kokią pasakydavo "negodica" (netinka) ir baltą bilietą išduodavo, tai, vyručiai, kitas ir apsiverkdavo, nagi, tu niekam netikęs.

Mūsų "novobrancų" kokius devynis tinkamus nuvarė ir susodino į "diližaną" ir nuvežė į Šiaulius.

Nuvarė į didįjį "turmą" nakvynei. Kažkoks pyplis užklausė: kodėl, dėde, jus atvedė į "turmą" (kalėjimą)?

— Durak, nagi, kad "novobrancai" neišlankstytų.

Ten radome penkioliką vyrų, iš kitur atvežtų. Ten juokaujame. Nakvynė nekokia — ant narų. Ryto, metą davė po didoką puoduką arbatos ir pyrago.

Nevalgiusiems tai labai skanu. Visus išvarė į kiemą, išrikiavo. Atėjo kunigas, pasakė pamokslą ir prisaikdino, kad ištikimai tarnausime carui.

Po priesaikos, vyručiai, pabėgti nei nebandykit, sunkiai bausdavo.

Visiems išdavė po blėkinį puodelį arbatos ir po kepalėlį duonos. Nuvarė į gelžkelio stotį, sulapino į vagoną ir du kareiviai su "ružėmis" kartu.

Važiavome septynias paras. Apsistodavo tik prie stočių, kur gaudavom karšto vandens arbatas.

Važiavom, kaip sakiau, 7 paras: vienį verkė, palikdami gimtuosius laukus, kiti dainavo.

Pagaliau privažiavom didelį miestą — Odesą prie Juodųjų marių.

Vienas nebeiškentęs pubernis užklausė: — Dėde, ar ten vanduo juodas, kad vadinasi Juodąja jūra?

— Durak, vanduo labai gilus, dugno nematyt, ir todėl atrodo lyg juodas. Gal užtai ir pavadino "juodosiomis".

Pamatėm daugybę visokių laivų, didžiausių, lyg Jonkaus ir Pranciulio trobos syklų sudėjus.

Visu patvoriu tik nuaidėjo "Oh!". Toks buvo piemenims nusistebėjimas.

Ten, — tęsė Elyzas, — "novobrancų" buvo koks tūkstantis. Mat, daug ruskelių buvo atvaryta. Visus suvarė į tą laivą ir išplaukė į Sevastopolį. Pirma para dar buvo nei šio, nei to, bet jau toliau nuplaukus, baisu pasidarė. Tų marių platybės, jokio krašto nesimato, tos vilnys, lyg kokie dideli namai, ateina ir drožia į laivo šoną. Jau daug "novobrancų," brolel, ožius lupa.

(Bus daugiau)

ČIURLIONIO GALERIJOS AKTAS

Žemiau pasirašiusieji Čiurlionio Galerijos ir Meno Kūrinių Fondo steigėjai: M. Šileikis, Z. Kolba ir A. Cooper (Skupas), apsvarstę nūnai susidariusią kultūrinę bei administracinę Č. Galerijos ir M. K. Fondo padėtį, rado:

1. Kultūrinė Čiurlionio Galerijos veikla ir viena svarbiausių tos veiklos šaka — Meno Kūrinių Fondo puoselėjamoji pažanga — nuo 1962 m. pavasario yra patekusi į beveik visiškos stagnacijos padėtį.

2. Meno Kūrinių Fondo globa išgyvena tam tikro administracinio lūžio laikotarpį, kuris darosi itin pavojingas M. K. Fondo nepažeidžiamybei.

3. L. A. Menininkų Klubo pirmininkas, Povilas Gaučys, iki šiol nesurado tinkamų priemonių nei kultūrinei stagnacijai pašalinti Meno Kūrinių Fondo veikloje, nei atsakingai sutvarkyti to M. K. Fondo administracinis globos uždavinys. Priešingai. Tam tikrais savo veiksmais su Meno Kūrinių Fondo turtu Povilas Gaučys yra sukėlęs dailinių tarpe ir intelektualiniuose lietuvių visuomenės sluoksniuose ypatingo nerimo dėl tolimesnės kūrinių Fondo puoselėjimo sėkmės.

Atsižvelgdami į šitas nepalankiai susidariusias aplinkybes ir laikydami jas rimto dėmesio vertomis, šio akto pasirašytojai sutarė:

1. L. A. Menininkų Klubo organizaciją atpalaidoti nuo iki šiol jos vykdytų Čiurlionio Galerijos bei Meno Kūrinių Fondo dalinio globojimo ir administravimo pareigų. Pasirašytasis 1957 m. spalio 20 d. Čiurlionio Galerijos steigimo aktas laikomas anuliotu, juridinės tęstinumo teises paliekant tiems patiems trims steigėjams.

2. Čiurlionio Galerijos bei Meno Kūrinių Fondo įstaigas su visu joms priklausančiu visuomenės turtu bei inventorium pavesti naujai įsisteigusios Lietuvos Muziejaus organizacijos globai bei administracijai.

Parašai: Z. Kolba, M. Šileikis, A. Cooper.
1963 m. sausio 30 d.
Chicago, Illinois

"Siunčiu Lietuvy Fondui \$110 čekį. Tai mano mėnesinė pensija, kurią aukoju LF, linkėdamas, kad ir kiti pasektų mano pavyzdžiui ir artimiausiu laiku sutelktų Lietuvy Fondui milijono dolerių kapitalą" — taip rašo V. J. Bagdanavičius, gyvenantis Lemont, Ill. Paskirti bendram lietuviškam reikalui viso mėnesio pajamas, tai labai didelė gerb, pensininko auka. Kad taip V. J. Bagdanavičiaus pavyzdžiu daugelis pasektų, Lietuvy Fondas tikrai greit pasidarytų milijoniniu fondu!

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams

vestuvėms ir

pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių

LIETUVIŠKIEMS

suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS

Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.

Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-53 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-3544

1963 m. kovo 17 d.

Stasys Pilka

PRADŽIA 4 VAL. p.p.

RECITALIS

PROGRAMOJE: savų ir svetimų
autorių kūryba

Apreiškimo parapijos salėj

259 NORTH 5th STREET, BROOKLYNE

Muzikinę programos dalį atliks

PIANISTĖ ALDONA KEPALAITĖ

Įžanga \$2.00 suaugusiems; \$1.00 moksleiviams

RECITALIŲ RENGTI KOMITETAS

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Chicagietis Avery Brundage, viena iš stambiausiųjų sportinių figūrų pasaulyje, kuris yra Tarptautinio Olimpino Komiteto pirmininku, neseniai spaudoje pasigyrė, jog šiam komitetui valstybių vienijimo reikaluose sekasi geriau negu politikams. Jis čia pavyzdžiu nurodė Rytų ir Vakarų Vokietijas, kurios 1960 m. Olimpinuose Žaidimuose Romoje dalyvavo po viena vėliava. Panašia linkme yra sukama ir Šiaurės bei Rytų Korėjų ir yra tikimasi, kad 1964 m. Tokijo olimpiadoje korėjiečiai ryngtyniaus kaip viena valstybė.

Kiek sunkumų dar yra su dviem Kinijomis. Komunistinė Kinija, kuri yra Tarptautinio Olimpino Komiteto nariu, čia vis dar negali apsieiti be politikos ir ji atsisako varžytis, jeigu bus leidžiama rungtyniauti Formozal (kuri yra žinoma kaip Nacionalistinė Kinija). Nežiūrint to, jog Tarptautinis Olimpino Komitetas Nacionalistinei Kinijai sporte leidžia vadintis tik Formozos vardu, komunistai iki šiolai ir tokia nuolaida dar nėra patenkinti.

Avery Brundage, kuris yra užsispyręs grynojo sporto atstovas, pažymėjo, jog jis yra labai susirūpinęs ir amerikiečiais stu-

dentais sportininkais, kurie, gaudami sportines stipendijas kolegijose, įskaitytini į profesionalus ir tuo pažeidžia olimpines mėgėjų taisykles. Įvairiuose posėdžiuose, kaip jis sakosi, dėl to yra tekę turėti nemalonių, nes kitos valstybės visada tai Amerikai prikiša. Kada norima pasisakyti prieš sovietinius "valdžios mėgėjus," kiti tuojau primena Amerikos studentus, kurie tarptautinėje plotmėje ta prasme stovi blogesnėje padėtyje negu sovietų sportininkai.

* F. Alšėnas, Kauno visuomeninės dailiojo čiuožimo mokyklos treneris, Vilniaus "Sporte" (1963 m. vasario mėn. 19 d. numeryje) reikalauja dailiajam čiuožimui pilnateisiškumo. Jis liepia imti pavyzdį iš kitų tautų:

— Pažvelkim į mūsų kaimynus latvius, estus. Neseniai mūsų komanda Rygoje dalyvavo Pabaltijo respublikų dailiojo čiuožimo varžybose. Ten mes pamatėme, kaip kruopščiai rūpinimasi šia sporto šaka. Todėl ir rezultatai puikūs. O kodėl mes atsiliekame? — klausia F. Alšėnas.

Toliau jis dar pridėda: — Ši žiema treniruotėms ypač palanki, bet mes jos pilnai neišnaudojame. Kaune palyginus su Vilniumi

VYRAI MOTERŲ PARODJE NEW YORKE: Parodos rengėjoms talkino ir vyrai, Dešinėje Alksninis, kuris savo filmo aparato lempa apšviėdavo estradoje pasirodančius modelius, Kairėje Vl. Baltrušaitis, viduryje J. Zabielskis, S. Narkėliūnaitės nuotrauka

čiuožėjams sąlygos yra neblogos, ir todėl gausėja jaunųjų gretos. Tačiau kilti jų meistriškumui esamų sąlygų jau neužtenka. Čiuožti reikia ištisus metus, o ne vien žiemą. Pribrendo dirbtinės čiuožyklos klausimas...

Siemet jau 2 Lietuvos vyrų krepšinio komandos (o taip pat ir moterų) varžosi Sov. Sąjungos A klasės pirmenybėse. Abi šios komandos Kauno ir Vilniaus (pirmenybių naujokas) "Žalgiris" savo grupėse, pateko į pirmuosius šešetukus ir dabar pradėjo žaidimus 12 komandų finale. Pirmosios finalo rungtynės kaip tik suvedė Kauno ir Vilniaus krepšininkus.

Rungtynės vyko Vilniuje ir jos sukėlė nepaprastą susidomėjimą žiūrovų tarpe. Gana daug publikos negalėjo patekti į salę ir turėjo susitikimą stebėti per televiziją.

Kauno "Žalgiris," kuris yra reprezentacinė Lietuvos komanda, tačiau paskutiniu metu žymiai nusilpnėjusi (3 gerieji žaidėjai diskvalifikuoti už girtuokliavimą, keli susirgę), nepajėgė atsispirti prieš naujokus šeiminingus.

Vilniečiai vienu metu pirmavę, net 16 taškų skirtumu 63:47, rungtynes laimėjo gana įtikinančiai 63:53. Vilniaus komandoje žaidė ir taškus pelnę: R. Iminavičius — 28, K. Grigaliūnas, V. Geštautas — po 10, V. Griškėtas, J. Skuodis — po 6, Č. Daugėla — po 3, V. Butkus — 0; Kauno: A. Čižauskas — 18, P. Buzelis — 11, H. Giedraitis — 10, J. Radikas — 8, A. Čaplikas — 3, R. Ancevičius — 2, A. Krusinskas — 1, R. Valiulis, A. Narbutas — po 0.

Kaip praneša "Sporto" laikraštis, blogą įspūdį paliko Vilniaus komandos apranga. "Komanda kreipėsi į vienus, į kitus sporto vadovus, bet niekam neužteko jėgų pajudėti tokio paprasto reikalo sutvarkymui," — rašoma tame laikraštyje.

* Lietuvų vaikų sporto ir dainų šventė ruošiamą Marquette Parke, Chicagoje, š. m. birželio 16 dieną. Leidimas jau gautas.

LIETUVIAI ADVOKATAI

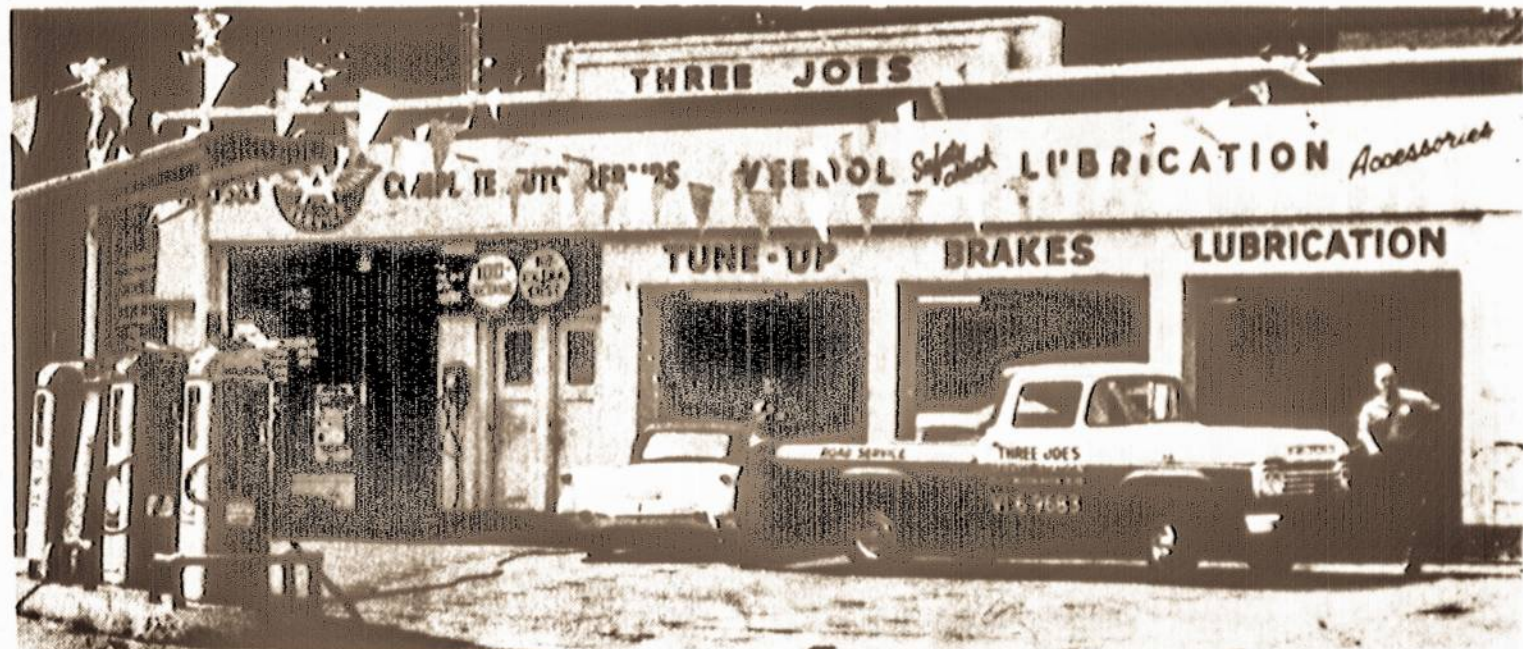
S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudus AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIRĖKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* Stasio Pilkos rečitalis šį sekmadienį, kovo 17 d., įvyksta Apreiškimo par. salėje. Pradžią 4 val. popiet. Vakaras skiriamas aktoriaus 40 metų scenos darbo sukažčiai atžymėti.

* "Gatvės vaikas" bus vaidinamas BALFo vakare kovo 23 d. Franklin K. Lane mokyklos salėje. Pradžią 6 val. vak. Vaidins Chicago scenos darbuotojai.

* Randolph Antanas Gediminas Šateika kovo 3 d. savo šeštąjį gimtadienį atšventė su savo tėveliais ir senele M. Stilsonene, dalyvaujant ir kaimynų vaikučiams.

* Jadvygos Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė pakviesta dalyvauti programoje, kuri New Yorko miesto rengiama ryšium su Vaikų Fondo 50 metų sukaktimi. Koncertas, kuriame dalyvaus ir kitų New Yorke gyvenančių tautų šokėjai, įvyks birželio mėn.

Katalikės minėjo savo organizacijos 40 m. sukaktį

Baltų laisvės namuose kovo 9 d. paminėta Pasaulio Liet. Katalikų Organizacijų Sąjungos 40 metų veiklos sukaktis, gausiai dalyvaujant atstovams ir iš kitų New Yorke veikiančių moterų organizacijų, laisvinimo veiksmų ir kt.

Posėdį atidarė PLKOS pirmininkė Magdalena Galdikienė, programai vesti pakviesdama Marijoną Kižytę.

Pranešimus apie Sąjungos veiklą padarė pati pirmininkė Galdikienė ir vicepirmininkė Kaneb, Paskaitą apie moteris skaitė dr. B. Slepetytė-Jannace.

Sveikinius tarpe buvo Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke J. Budrys, Lietuvos delegacijos pirm. Pavergtose Europos Tautose ir Liet. Laisvės K-to

pirm. Vacł. Sidzikauskas, VLIKO pirm. dr. Ant. Trimakas, New Yorko krikščionių demokratų atstovas At. Lušys, Lietuviu Moterų Atstovybės L. Bieliukienė ir V. Jonuškaitė-Leskaitienė ir kt.

Posėdžio prezidento sekr. dr. N. Bražėnaitė-Peronetto perskaitė sveikinimus raštu. Jų tarpe buvo ir ilgametės PLKOS veikėjos, dabartinės Putnamo vienuolyno viršininkės Motina Augustos (Sereikytė) sveikinimas.

Po oficialaus minėjimo, savo eilėraščių paskaitė Kotryna Grigaitytė-Graudienė, šių metų Chicagoje išėinančio dienraščio Draugo poezijos laureatė.

Minėjimo vakarą ten pat vyko lietuvių dailininkų ir spaudos paroda.

Pirute Plioplienė aiškina modeliuojamas suknelės praeitą sekmadienį įvykusioje madų parodoje Brooklyne.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

SIBIRO ŽIAURUMUS IŠTVĒRUSI ŽEMAITĖ

Atkelta iš 9 psl.

Tremtiniai sirgė visokiais ligomis. Paklausta, kaip Teišerskienė išliko, atsakė: paslaptis paprasta — stengiausi niekad nepalužti, visą laiką judėti.

Pati Teišerskienė išvaizda ir dabar rodo, kad jos iškentėta neregėtai daug. Tačiau žemaitiška ugnelė jos akyse ir dabar tebežėri.

Tremtiniai sirgė visokiais ligomis. Paklausta, kaip Teišerskienė išliko, atsakė: paslaptis paprasta — stengiausi niekad nepalužti, visą laiką judėti.

Pati Teišerskienė išvaizda ir dabar rodo, kad jos iškentėta neregėtai daug. Tačiau žemaitiška ugnelė jos akyse ir dabar tebežėri.

Vargo mokykla

Atkelta iš 8 psl.

bet užmiršta apie svarbiausio tremties židinio — lietuviškos mokyklos egzistavimą.

Pasistenkime iš kiek arčiau pažvelgti į tą mūsų apleistą vargo mokyklą. Kaip pavyzdį paimkime Brooklyno Maironio vardo šeštadieninę mokyklą. Čionai jau eilė metų kiekvieną mokyklinio sezono šeštadienį skamba lietuviškos dainos, šokiai, ir būrys šviesiaplaukių vaikučių klausosi pasakojimų apie Lietuvą, mokosi lietuviškai skaityti, rašyti ir lietuviškai galvoti. Mes to net nesuprantame, bet tai yra svarbiausia lietuviška įstaiga New Yorke. Mūsų vaikai čia mokosi ir mokysis ne tik lietuvių kalbos, bet ir tautinio susipratimo, lietuviškų papročių, muzikos, dainų ir šokių. Čia yra židyns lietuviško meno, centras jaunimo organizacijų ir kartu mokykla ateities veikėjų. Dėka šios Maironio mokyklos mes turime New Yorke skautus ir ateitininkus, tik dėka jos mes galime džiaugtis mūsų mažaisiais ir didesniais tautinių šokių šokėjais ir tik dėka jos galime dėti viltis į lietuviškos išlaikymą išėivijoje. Jeigu mums rūpi, kad ne tik šiandien, bet ir

rytoj kas nors leistų, spausdintų ir skaitytų lietuvišką spaudą, kad ne tik šiandien, bet ir rytoj būtų keliama pavergtos tautos balsas, mes turime būtinai atkreipti didesnį dėmesį į lietuviškos mokyklos išlaikymą ir ugdymą.

Suprasdami mokyklos nuopelnus ir svarbą, kažin, ar visi galime dildžiutuotis ir ar visi galime ją vadinti mūsų mokykla? Ar mes tinkamai įvertiname nenuilstančiai dirbančius mokytojus, jos globėjus ir geradarius? Ar mes žinome, kad Maironio mokykla, išleidusi jau nemažą būrį abiturientų, surengusi eilę gražių parengimų ir, kas svarbiausia, įdiegusi brangių lietuviškos daigų daugelyje jaunų širdžių, yra iki šiol beveik visiškai savarankiai, savo jėgomis išsilaikiusi?

Jeigu Maironio šeštadieninė mokykla norėtų pasigirti, tai galėtų išvardinti jos globėją — Apreiškimo parapijos gerb. kleboną kun. N. Pakalnį, eilę mokytojų, kurie per daugelį metų mokykloje dirbo ar tebedirba, ir būrį tėvų, kurie sąžiningai veža vaikus mokyklon ir savo aukomis ją išlaiko. Bet jeigu Maironio mokykla galėtų pasiskųsti, tai reiktų paminėti mūsų visuomenės neaktyvumą ir tėvų kurių vaikai nesilanko mokykloje apsilėidima.

Iš PLKOS 40 metų sukakties minėjimo New Yorke: Viršuje tos Sąjungos pirm. M. Galdikienė dalyvauja minėjimo įspūdžiais su Amerikos RK Mot. S-gos vicepirm. M. Watkins ir PLKOS sekr. dr. N. Bražėnaitė-Peronetto. Apačioje: Organizaciją sveikina Liet. Gen. Konsulas New Yorke J. Budrys. Prezidiume — M. Kižytė, M. Galdikienė, dr. N. Bražėnaitė-Peronetto.

Jau seniai laikas įsisąmoninti, kad dar ne taip greit išauš mūsų tėvynės laisvė. Kol mes čia vieni kitiems postringausime, mūsų vaikai, ar anūkai išaugs naujo krašto dvasioje, ir svetimos bus jiems mūsų šnektos. Vienintelis būdas išugdyti naujas, lietuviškai susipratusias kartas yra tik per lietuviškas mokyklas. Nepasigailėkime truputį laiko ir materialinės bei moralinės paramos mūsų tremties svarbiausiam veiksmui. Mūsų vargo mokykla laukia visuomenės įvertinimo ir pagalbos tolimesniam darbui. ALG. Š.

PATINKA VIENYBĖ

Maloni p. Tysliaviene, Vienybė šiuo metu yra gražiausiai leidžiamas laikraštis. Ypatingai mielos nuotraukos iš Lietuvos.

Džiaugiuosi ir sveikinu. Tuo pačiu nuo š. m. balandžio 1 d. noriu laikraštį užprenumeruoti savo dukrai, gyvenančiai New Yorke.

K. KIAUNIENĖ